

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1932.

Första kammaren.

Nr 7.

Lördagen den 30 januari f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr statsrådet *von Stockenström* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 8, angående försäljning av vissa delar av kronoegendomen Kålshult nr 1 i Jönköpings län m. m.;

nr 53, angående förlängd giltighetstid för avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket m. m.;

nr 54, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § i lagen den 21 september 1915 om behörighet att utöva läkarkonsten; samt

nr 55, med förslag till lag om viktnärkning i vissa fall av gods som skall inlastas å fartyg.

Herr talmannen tillkännagav, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 10 på aftonen.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bevillningsutskottets betänkande nr 2 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 1 och 2.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker ävensom en i ämnet väckt motion.

*Ang.
höjning av
omsättnings-
skatten å
spritdrycker.*

I en den 8 januari 1932 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 30, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker.

I nämnda förordningsförslag var 2 § av följande lydelse:

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av 60 öre, för liter räknat, dels med 55 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

Till bevillningsutskottets behandling hade jämväl överlämnats en i anledning av ifrågakvarande proposition inom riksdagens första kammare av herr *Bergman* väckt motion, nr 246, i vilken hemställts, att riksdagen måtte godkänna Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker med den ändring, att 2 § erhöles följande lydelse:

Första kammarens protokoll 1932. Nr 7.

Ang.
höjning av
omsättnings-
skatten å
spritdrycker.
(Forts.)

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av sex kronor för liter räknat, dels med 55 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

Utskottet, som icke ansett sig för närvarande böra fatta beslut i fråga om omsättnings- och utskänkningsskatten under nästa budgetår, hade i det nu föreliggande betänkandet på återopade grunder hemställt, att riksdagen måtte, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 30 och med avslag å motionen I: 246, i vad den avsåge förhöjd omsättningsskatt å spritdrycker under tiden till och med juni månad 1932, antaga i betänkandet infört förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § och 11 § 2 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

2 § i utskottets berörda förslag var likalydande med motsvarande paragraf i det av Kungl. Maj:t framlagda förordningsförslaget.

Utskottet hade därjämte för riksdagen anmält, att utskottet komme att i annat sammanhang avgiva yttrande i anledning av vad i Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt i motionen I: 246 föreslagits rörande fortsatt tillämpning under budgetåret 1932/1933 av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Utskottets hemställan.

Herr **Bergman**: Herr talman! Jag hade redan under remissdebatten tillfälle att uttala min mening i avseende på spritskattens höjning, och jag gjorde därvidlag gällande, att denna skatt, ehuru en indirekt skatt, en konsumtions-skatt, är synnerligen lämplig att använda för sådana extra ordinära statsbehov, som för närvarande föreligga. Det är en skatt, som ingen behöver betala som inte själv frivilligt pålägger sig densamma. Jag anser, att den bör tagas till så pass ordentligt, att det verkligen blir de, som finna sig ha så pass god råd, att de kunna betala denna skatt, som komma att betala densamma. Därigenom skulle man dessutom vinna den obestriddliga fördelen, att man finge en inskränkning i denna onödiga och skadliga konsumtion, utan att gå miste om nödiga statsinkomster, tack vare det lagom avvägda skattebeloppet.

Det kan ju under sådana förhållanden förefalla underligt, att jag inte har reserverat mig till det föreliggande betänkandet, men det beror därpå, att utskottet har förklarat sig komma att behandla frågan i hela dess vidd och, i avseende på den viktigare delen av densamma, vid en senare tidpunkt under riksdagens lopp. Frågan om spritskattens höjning är nämligen inte av samma statsfinansiella betydelse för den återstående delen av innevarande budgetår — det är endast dessa närmaste månader, som det nu föreliggande betänkandet avser — framförallt därför, att nu gällande regler för avsättning till rusdrycksmedelsfonden gälla intill den 1 juli 1932. Därför saknar frågan, sådan den i dag föreligger, ur den synpunkten för närvarande större betydelse, och då utskottet senare under riksdagens lopp kommer att taga ställning till min motion i dess väsentligaste del, den, som gäller budgetåret 1932—33, har jag ingen anledning att nu motsätta mig ett godkännande av regeringens förslag beträffande den tid, som återstår av det löpande budgetåret.

Jag vill emellertid säga, att när vi komma till den stora frågan, anser jag det vara av största vikt, att man går längre än vad regeringen har velat gå med dessa 60 ören. Det är ju så, att i Sverige spirituosapriserna i alla fall bli billigare än i de flesta andra nordeuropeiska länder. Om man gör en jämförelse

med Danmark och England, så finner man ju en oerhörd skillnad, men även om man gör jämförelsen med andra länder, kommer man till det resultatet, att priset på spritvaror är avsevärt mycket högre än i Sverige, även sådant det svenska priset blir om de 60 örena tilläggas.

Jag återkommer alltså till frågan i annat sammanhang och har för närvarande intet annat yrkande än om bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande betänkande hemställt.

Utskottets i betänkandet gjorda anmälan.

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 1, angående regleringen för budgetåret 1932/1933 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna.

Punkten 1.

I enlighet med Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag hade utskottet i den nu föredragna punkten hemställt, att riksdagen måtte till förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

*Anslag till
Kungl. Maj:ts
hovhållning.*

Herr **Nerman**: Herr talman! Eftersom frågan om första huvudtiteln kommer upp till principdebatt i annat sammanhang, i samband med en motion, ber jag härmed att endast med hänvisning till mitt yttrande vid förra årets riksdag i samma ämne få yrka avslag på anslaget till kungl. hovstaten.

Herr **Kvarnzelius**: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, gjordes enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till samt vidare på avslag å vad utskottet i den nu ifrågavarande punkten hemställt; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Punkterna 2—8.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av statsutskottets utlåtande nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställning om anslag till möbler samt arkivinredning m. m. för riksförsäkringsanstalten, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarna första lagutskottets utlåtanden: nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Vid föredragning av de vid sammanträdet början avlämnade kungl. propositionerna nr 8 och 53—55 blevo desamma på begäran bordlagda.

Anmäldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 15, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställen i betänkande nr 1 bifölles även av andra kammaren.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med hänvisning till bifogat läkareintyg får undertecknad härmed anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen för tiden den 1—28 instundande februari.

Ängelholm den 28 januari 1932.

Lars Borggren,

ledamot av riksdagens första kammare.

Ledamoten av riksdagens första kammare herr *Lars Borggren* är på grund av njur- och hjärtsjukdom under tiden $\frac{1}{2}$ — $\frac{28}{2}$ 1932 förhindrad att delta i riksdagens förhandlingar, vilket intygas.

Ängelholm den 28 jan. 1932.

C. Adlercreutz,

f. lasarettsläkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Vidare upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

På grund av offentligt uppdrag att vara ledamot av svenska delegationen vid nedrustningskonferensen i Genève får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 31 januari 1932 tillsvidare.

Stockholm den 30 januari 1932.

N. R. Wohlin.

På gjord proposition bifölles herr Wohlins anhållan för den tid han genom ifrågavarande uppdrag vore förhindrad att delta i riksdagsgöromålen.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 3, angående regleringen för budgetåret 1932/1933 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet; och

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om reglering av kursförluster för vissa diplomatiska tjänstemän m. m.; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om fattigvården;

nr 4, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om samhällets barnavård; och

nr 5, i anledning av väckt motion om ändring i fattigvårdslagens bestämmelser rörande hemortsrätt.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren nu, kl. 3.18 e. m., att ajournera sina förhandlingar till kl. 4.30 e. m.

Förhandlingarna återupptogs kl. 4.30 e. m.

Herr statsrådet *Hansén* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 59, med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa;

nr 60, med förslag till förordning om skatt å kaffe; samt

nr 61, med förslag till förordning om accis å silke.

De kungl. propositionerna föredrogos var för sig och hänvisades därvid till bevillningsutskottet.

Herr *Hallin* avlämnade en av honom och herr *Widell* undertecknad motion, nr 277, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa.

Motionen hänvisades till bevillningsutskottet.

Justerades ytterligare protokollsutdrag för detta sammanträde, varefter kammaren åtskildes kl. 4.34 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 30 januari e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 10 e. m.

Anmälades och bordlades bevillningsutskottets betänkanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa ävensom vissa motioner rörande tullbevillningen;

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å silke; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt å kaffe.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 10.01 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Söndagen den 31 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 8, angående försäljning av vissa delar av kronoegendomen Kålshult nr 1 i Jönköpings län m. m.; och

nr 53, angående förlängd giltighetstid för avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket m. m.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 54, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § i lagen den 21 september 1915 om behörighet att utöva läkarkonsten; och

nr 55, med förslag till lag om viktmärkning i vissa fall av gods som skall inlastas å fartyg.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 3 och 12.

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.*

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa ävensom vissa motioner rörande tullbevillningen.

I en den 29 januari 1932 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 59, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa;

dels ock, med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen, i vad anginge tullmedel, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 beräkna tullmedlen till ett belopp av 152 miljoner kronor.

Förordningsförslaget var, med uteslutande av avdelningarna VI, VII, X—XII, XV—XVIII och XX i den i förslaget införda tabellen, av följande lydelse:

Häri genom förordnas, såsom tillägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan, att varor av nedannämnda slag, vilka införas från utlandet, skola efter nedan angivna grunder beläggas med tull, vilken beträffande varor, som enligt tulltaxan äro underkastade tull, skall utgå såsom tillägg till denna:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggs- tull för 100 kg ¹ kronor	Tull för 100 kg ¹ kronor
I. Levande djur och animaliska ämnen.				
ur 2	ur 3	Hästar, varmblodiga, andra än föl under 1 år och hingstar 1 st.	100:—	
ur 6	ur 11	Levande djur, ej särskilt nämnda: bäver, chinchilla, hermelin, mård, närts, vit-, blå-, svart-, silver- och korsräv, sobel, utter samt iller och mink 100 kr.		15:—
	7	Kött, ätbara djurdelar, ej särskilt nämnda, härunder inbegripna: av fågel: gåslever N ²	300:—	
		Fisk:		
ur 14	46, ur 54	----- andra slag: lax och laxöring, saltad eller sockersaltad N		20:—
		Fiskrom, saltad eller på annat sätt beredd:		
ur 16	58	kaviar (störrom) T	1 000:—	
ur 24	69	Dessertost T/E	30:—	
II. Vegetabiliska ämnen.				
ur 36	89	Blommor och blomdelar, naturliga, avskurna, ej särskilt nämnda: till prydnad användbara, friska . . . E	500:—	
		Växter, ej särskilt nämnda: levande:		
40	94—95	----- andra E	13:—	

¹ Där framför kolumnerna finnes utsatt »1 st.» eller »100 kr.», innebär detta, att tullen utgår efter dylik beräkningsgrund och icke efter en vikt av 100 kilogram.

² De vid tullsatserna anbragta bokstavs- och teckenbeteckningarna innebära, att tullen skall beräknas enligt de grunder, som angivas genom motsvarande beteckningar i tulltaxan.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r n s l a g	Tilläggs- tull för 100 kg kronor	Tull för 100 kg kronor
50	106	Potatis: rå: nyskördad (färsk) och inkommande under tiden 1 januari—30 juni T	7: 50	
		Köksväxter, ej särskilt nämnda: färska eller enbart kokade:		
55	111—112	meloner och gurkor N	20: —	
56	113	sparris T	100: —	
		andra slag:		
57	114—115	blomkål och tomater T	10: —	
	116	andra T	25: —	
		saltade eller torkade, även i blandning med rötter:		
ur 58	117	gurkor N	10: —	
60	120	Svampar, ätbara E	50: —	
		Frukter och bär, ätbara: färska eller enbart kokade:		
ur 63	125—126	bananer och citroner N		10: —
ur 67	130—132	äpplen, päron och andra frukter, ej särskilt nämnda T	10: —	
		Kaffe:		
73	153	orostat T	15: —	
74	154	rostat, kaffesurrogat med tillsats av kaffe härunder inbegripet N	18: —	
ur 94	202	Bak- och jästpulver E	20: —	
		IV. Produkter av livsmedelsindustri; drycker; tobak; fodermedel.		
117	279—281	Soja och såser; köttextrakt och kondense- rade soppor; korv och andra annorledes än genom kokning, saltning, torkning och rökning till förtäring beredda, ej särskilt nämnda varor av djurs kött eller andra djurdelar; ävensom kräftstjärtar . . . E	25: —	
118	282	Gåsleverpastej N	300: —	
125	294	Lakrits, ej hänförlig till konfityrer . . . T	13: —	
		Kakao:		
126	295	bönor T	10: —	
127	296	pulver N	15: —	
128	297	Kakaosmör N		10: —
129	298	Choklad, även med tillsats av socker eller mjölk, av vanilj eller andra aromatiska ämnen E	30: —	
		Bröd:		
132	304—305	dessertkäk, pepparkakor och andra slag av finare bakverk, ej hänförliga till konfityrer E	30: —	

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggs- tull för 100 kg kronor	Tull för 100 kg kronor
134	307	andra slag N Konserver av djurs kött och andra djurdelar eller av frukter, bär, köksväxter, svampar och rötter:	13: 50	
ur 143	317—321	andra slag, med undantag av ansjovis E <i>Anm.</i> Vad i anm. 1 till nr 141—143 (sta- tistiskt nr 314—321) i tulltaxan stadgas skall icke äga tillämpning i fråga om kon- server av sparris och av svampar.	25: —	

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Förordningen skall hava avseende jämväl å införseljörbjuden vara av i förordningen omförmält slag, som efter den 29 januari 1932 anmäles till förtullning.

Till bevillningsutskottet hade inom motionstiden vid riksdagens början för förberedande behandling hänvisats bland annat följande motioner, avseende ändringar i gällande tulltaxa beträffande vissa av de varuslag, som innefattades i propositionen, nämligen

inom första kammaren:

nr 13, av herr *Löfvander* m. fl.;

nr 31, av herr *Wohlin* m. fl.;

nr 50, av herr *Roos* m. fl.;

nr 90, av herrar *Holmgren* och *Bergman*;

nr 166, av herr *Trygger* m. fl.;

nr 172, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, och herr *Svensson, Martin*;

nr 238, av herr *Larsson, Johan August*, m. fl.;

nr 239, av herr *Pettersson* m. fl.; och

nr 242, av herr *Johansson, Johan*, m. fl.; samt

inom andra kammaren:

nr 21, av herr *Lithander* m. fl.;

nr 22, av herr *Andersson* i Grimbo och herr *Olsson* i Kullenbergstorp;

nr 50, av herr *Magnusson* i Skövde och herr *Weibull*;

nr 53, av herr *Månsson* i Erlandsro m. fl.;

nr 54, av herrar *Lithander* och *Nylander*;

nr 124, av herr *Magnusson* i Skövde m. fl.;

nr 222, av herr *Lindman* m. fl.;

nr 233, av herr *Nylander*;

nr 241, av herr *Öhman* m. fl.;

nr 350, av herr *Andersson* i Dunker m. fl.;

nr 351, av herr *Eriksson* i Toftered m. fl.; och

nr 358, av herr *Hammarlund* m. fl.

I den av herrar *Holmgren* och *Bergman* väckta motionen, nr 90 i första kammaren, hade hemställts, att riksdagen ville besluta att för finansiering av åtgärder till arbetslöshetens bekämpande uttaga en extra konsumtionsskatt under ett års tid från den dag Kungl. Maj:t beslöte

a) i form av 1 öre per försäld cigarrett eller genom beskattning av tobakshandlingen i annan form, som kunde beräknas tillföra statskassan motsvarande inkomst,

b) i form av en tullförhöjning av 25 öre per kg kaffe.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Därjämte hade till bevillningsutskottet för förberedande behandling överlämnats två i anledning av förevarande proposition väckta, likalydande motioner, nämligen nr 277 i första kammaren av herrar *Hallin* och *Widell* samt nr 402 i andra kammaren av herr *Brännberg* m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att vid import av hummer skulle erläggas en tull av 1 krona per kg.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet anfört:

»Den skärpning av beskattningen, som till täckande av statsutgifterna är oavsligen nödvändig i nuvarande läge, bör enligt utskottets mening lämpligen till en del åvägbringas genom nya eller förhöjda finanstullar. Beträffande karaktären och anordnandet av den ökade tullbeskattning, som sålunda bör komma till stånd, har utskottet på i propositionen anförda skäl funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Till det i motionerna nr 277 i första kammaren och nr 402 i andra kammaren framställda yrkandet om tull å hummer har utskottet icke ansett sig böra taga ståndpunkt utan närmare utredning. Med hänsyn härtill har utskottet funnit lämpligt att först senare under riksdagen upptaga sistnämnda motioner till behandling.

I samband med propositionen har utskottet förehaft till prövning ovan omnämnda vid riksdagens början väckta motioner, i vad desamma avse varuslag, som i propositionen beröras. I dessa delar torde motionerna få anses besvarade genom utskottets ställningstagande till Kungl. Maj:ts förslag.

Med hänsyn till den befarade bristen i löpande statsreglering torde de i propositionen föreslagna tullåtgärderna böra, såsom departementschefen förorddat, träda i kraft snarast möjligt.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 59, i vad den avser tillägg till gällande tulltaxa, antaga det vid propositionen fogade förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa;

2) att motionerna nr 13, 31, 50, 90, 166, 172, 238, 239 och 242 i första kammaren samt nr 21, 22, 50, 53, 54, 124, 222, 233, 241, 350, 351 och 358 i andra kammaren, i den mån dessa motioner avse varuslag, som innefattas i propositionen, måtte anses besvarade genom vad utskottet under punkten 1) hemställt.

Beträffande vad Kungl. Maj:t i förevarande proposition nr 59 föreslagit rörande beräkningen av tullmedlen i riksstaten för budgetåret 1932/1933 ävensom angående ej mindre de likalydande motionerna I: 277 och II: 402 än även omnämnda, vid riksdagens början väckta motioner i de delar, som icke upptagits i utskottets hemställan, kommer utskottet att avgiva yttrande i annat sammanhang, vilket utskottet härmed får för riksdagen

3) anmäla.»

Reservationer hade avgivits

1) av herrar *Bärg*, *Björnsson*, *Åström*, *Lövgren* i Nyborg, *Olsson* i Gävle, *Wahlmark*, *Andersson* i Katrineholm och *Werner*, vilka på anförda skäl hemställt, att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts förslag i fråga om tilläggstull å varor hänförliga till tulltaxenumren 73 och 74 (orostat och rostat kaffe m. m.);

2) av herrar *Wohlin*, *Lithander*, *Forssberg* och *Anderson* i Storegården, vilka yrkat, att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition, i vad desamma berörde rubrikerna nr 73 och 74 i gällande tulltaxa, besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 fogade tulltaxa skulle, från och med den dag Kungl. Maj:t bestämde, hava följande ändrade lydelse, nämligen:

Statis- tiskt nr		Tull för 100 kg kr.	Redo- visnings- grund	Tull- taxe- nr	Ang. tillägg till gällande tulltaxa. (Forts.)
	Kaffe				
153	orostat	T 60:—	kg kr.	73	
154	rostat, kaffesurrogat med tillsats av kaffe härunder inbegripet . . .	T 78:—	kg kr.	74.	

Angående sättet för utlåandets föredragning yttrade

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! I avseende å föredragningen av bevillningsutskottets betänkande nr 3 hemställer jag,

att detsamma må företagas till avgörande punktvis och punkten 1 på det sätt, att först föredrages det i punkten behandlade förordningsförslaget och därefter utskottets hemställan;

att förordningsförslaget må föredragas i den ordning, att de i tabellen angivna tulltaxenumren behandlas gruppvis eller, i den mån så anses erforderligt, vart för sig, samt att slutstadganden och rubrik förekomma sist; samt

att författningstext ej må behöva uppläsas i vidare mån än sådant av någon kammarens ledamot begäres.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Punkten 1.

Det av utskottet tillstyrkta förordningsförslaget, såvitt angick de under avdelningen I upptagna tulltaxenumren.

Herr Holmgren: Herr talman! Jag har inte fullt klart för mig, hur man skall få tillfälle att yttra sig i fråga om detta ärende, då talmannen nu upplyser mig om, att man inte får säga någonting principiellt om den fråga, som föreligger, utan att man bara skulle få yttra sig om vad som omedelbart rör de olika punkter, som här föreligga. Det förefaller mig vara orimligt, att så skall ske.

Jag hör nu, att jag får draga fram mina principanmärkningar vid behandlingen av den grupp, som vi nu skola diskutera. Jag vill då säga, att jag naturligtvis inte har hunnit fullständigt sätta mig in i detta ärende, eftersom man inte förrän i går kväll fick tillfälle att studera de viktiga saker, som vi nu skola avgöra.

När jag läser Kungl. Maj:ts proposition, känner jag mig ganska beklämd över vad man där får se. I statsverkspropositionen liksom här i det utdrag ur protokollet över finansärenden, som åtföljer propositionen, får man höra, att det är meningen att tullbelägga lyxbetonade samt mer eller mindre umbärliga varor, medan för rena nödvändighetsvaror gällande tull eller tullfrihet skall lämnas orubbad.

Det där uttrycket stod också i statsverkspropositionen, och i remissdebatten gjorde jag då den anmärkningen, att det inte är gott att säga, vad som är mer eller mindre umbärliga varor. Det, som är umbärligt för mig, kan vara oumbärligt för en annan, och med den formuleringen kan man tullbelägga nästan vad som helst. Och när man nu ser på Kungl. Maj:ts förslag, så finner man också, att dessa farhågor voro fullkomligt befogade. Man ser att här föreslås tullförhöjningar resp. införande av tull på förut tullfria varor, som så vitt jag förstår rakt inte kunna anses vara lyxbetonade och som det är av stor vikt för Sveriges befolkning, att den får förbruka till så billigt pris som möjligt. Sådana saker finnas ju här massvis, såsom matvaror i stora mängder. Här finnas grönsaker, rotfrukter och frukter, vilkas konsumtion det är ett statsin-

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

tresse att uppmuntra, här finnas sådana varor, som för sjukbehandlingen äro oombärliga, t. ex. tulltaxenummer 56 och statistiskt nummer 114 och 115, således sparris, blomkål, tomater. Dessa måste vid sjukbehandlingen användas i stora kvantiteter, t. ex. för en sådan vanlig sjukdom som sockersjuka. För de sjuka, som befinna sig i särskilt svåra förhållanden i fråga om sin ekonomi, blir således vad de oundgängligen behöva genom dessa förslag fördyrat. Sjukhusens utgifter bliva förstörade. Här föreslås att belägga med tull en sådan sak som bananer, som riksdagen förut har beviljat tullfrihet för med anledning av dess stora betydelse för befolkningens näring. Att denna frukt har en stor betydelse ur den synpunkten är ju alldeles påtagligt, då man ser den ofantliga förbrukning av bananer, som äger rum. Den förbrukningen har riksdagen förut ansett det vara skäligt att uppmuntra, och den är fortfarande värd att uppmuntra. På samma sätt föreslås här tull för äpplen och päron. Nu äro de ju sedan något år tullfria. Det är också en konsumtion, som i hög grad är värd att uppmuntra. Man säger, att man kan äta svensk frukt. Ja, om det finnes någon, men det finns ju inte någon svensk frukt. Man kan aldrig få köpa svenska äpplen och päron. Det har jag långvarig erfarenhet av. Jag har alltid för min del velat köpa svensk frukt, men det finns ingen möjlighet att få någon. Man går in i butikerna för att köpa svensk frukt — då ha de aldrig någon svensk frukt. Skall man då hindra förbrukningen av sådana för folkets hälsa viktiga födoämnen som frukt genom att tullbelägga dem, tullbelägga dem kort efter det att riksdagen just på grund av sådana förnuftsskäl befriat dem från tull. Det förefaller mig inte vara ett riktigt sätt att skaffa pengar.

Andra saker finnas också av samma art. Här föreslås tull på lakrits. I motiveringen talas om att lakrits huvudsakligen begagnas för tillverkande av tabletter, således i läkemedelsfabrikationen. Vad skall det tjäna till att fördyra läkemedlen för de sjuka i landet? Det kan jag inte heller för min del finna vara riktigt.

Här lägges också tull på silkesvaror. Det är en svensk fabrikation, vars konsumtion härigenom fördyras. Silkesvaror bliva en lyxvara, om man belägger dem med tull och accis på detta sätt. De äro annars till sin natur inte alls någon lyxvara. Det är mycket lämpligt att ersätta ylle och bomull med silkesvaror. Det är mycket lämpligt att uppmuntra detta bruk. Det är både vackrare och ändamålsenligare på många sätt.

Här förekommer vidare i tulltaxans nummer 143 förslag till tull på en hel mängd konserver av grönsaker, frukt, sparris och andra grönsaker. Jag ber få påpeka, att dessa varor äro fullständigt oundgängliga för sjukbehandlingen vid en mängd sjukdomar och särskilt också just vid sockersjukan. De skola således också härigenom fördyras.

Sedan vill jag ytterligare till motsättning däremot peka på den tull på kaffe, som föreslås och som efter min mening är alldeles onödigt liten. När man ser socialdemokraternas reservation i bevillningsutskottet, så tycker jag för min del, att man blir ledsen. Socialdemokraterna göra en mycket vag antydning om olämpligheten av att nu fördyra konstsilke, såsom jag också sagt. De göra en vag antydning om det olämpliga i att tullbelägga eller höja tullen för en del frukter, som äro av betydelse för folkhälsan, men det reservera de sig inte emot, utan de reservera sig emot höjningen av kaffetullen och säga, att den kunna de rakt inte gå med på. Det gäller således förbrukningen av en vara, som inte på något sätt är till nytta för befolkningen. Man opponerar sig mot att den tullbelägges, men för folkets näringsförhållanden så viktiga saker som frukterna har man inte samma känsla för. Jag tycker, att det är ganska underligt. Jag har alltid tyckt, att socialdemokraterna i riksdagen äro det enda parti, som är verkligt kulturbetonat, men detta tycker jag inte är att gå på

den väg, som man eljest är van att finna dem på, utan det är någonting, som jag för min del inte kan finna vara demokratiskt.

Det framhålles här, att det visserligen från medicinsk synpunkt, och, som det säges i reservationen, »säkerligen med rätta», kan göras gällande, att kaffe icke är en nödvändighetsvara o. s. v. Ja, från medicinsk synpunkt är kaffe skadligt, och är det skadligt från medicinsk synpunkt, så är det skadligt utan något tillägg, att det är från medicinsk synpunkt.

Det säges nu, att tullen kommer att kännbart träffa stora massor bland dem, som hårdast drabbats av den ekonomiska krisen. Jag kan inte inse, att det är så kännbart. I den motion, som jag tillsammans med herr Bergman väckt, har jag gjort den beräkningen, att om man höjer kaffetullen med 25 öre, så kommer därigenom priset på en kopp kaffe att höjas med 0.15 öre, alltså med ungefär $\frac{1}{6}$ öre. Om man med användning av samma beräkningsgrunder ser efter hur pass fördyrat kaffet skulle bliva med den tull, som Kungl. Maj:t föreslår, så skulle det bliva med 0.09 öre. Således skulle 11 koppar kaffe kosta tillsammans ett öre mera än vad de göra för närvarande. Priset på 11 koppar kaffe skulle höjas med ett öre. Det förefaller inte mig, att en sådan prisstegring skulle kunna så kännbart drabba någon.

Det säges i reservationen vidare, att under nuvarande förhållanden måste kaffe betraktas såsom en verkligt outhärlig del av kosten. Det är mycket korrekt och klokt uttryckt, det står »under nuvarande förhållanden *betraktas* såsom en verkligt outhärlig del av kosten». Det är mycket riktigt uttryckt. Det *betraktas* så, men det *är* inte alls så. Det betraktas så under nuvarande förhållanden. Det beror på att en del av befolkningen har så abderitiska vanor i fråga om sin mathållning. Det måste bero på en fullständigt felaktig inriktning av deras matförhållanden, att det skall anses vara nödvändigt att förtära kaffe i så kolossala kvantiteter, att en höjning av 1 öre per 11 koppar skulle drabba dem ekonomiskt kännbart. Det *kan* inte vara rimligt, det *är* inte rimligt. Jag kan inte förstå annat än att det hade varit mycket klokare, om man hade höjt kaffetullen ytterligare, och — såsom det fullkomligt med rätta säges i reservationen — ännu lämpligare vore det att höja de skatter, som utgå på spritdrycker. Den saken är jag fullkomligt med om; det behövs nog båda delarna.

Ja, herr talman, det där är i korthet de reflexioner, som jag finner mig föranlåten till, då jag har haft tillfälle att ägna en flyktig granskning åt detta. Jag har ju fullt klart för mig, att det är bara *en* utgång av saken i riksdagen, som är möjlig, så som frågan är upplagd, men jag har ansett det vara min skyldighet att påpeka det enligt min mening alldeles oriktiga i att på detta sätt tullbelägga en hel mängd matvaror, vilkas import är önskvärd. Att tullbelägga dem kan jag inte finna vara riktigt. Alla människor äro ense om, att en stor del av ansvaret för det olidliga ekonomiska tillstånd, vi ha i Europa, faller på tullmurarna mellan staterna. Det äro alla ense om. Det äro alla partier ense om, och när tullarna höjas i Frankrike, när tullarna höjas i England, när tullarna höjas i Tyskland, hör man alla människor säga: »Så tokiga de äro! Hur kunna de vara så tokiga och göra något sådant!» Men när det är fråga om ens eget land, gör man precis likadant; ehuru alla tyckas vara principiellt frihandlare, så gå de, när det kommer till kritan, in för att tullbelägga matvaror av allehanda slag, av vilka en hel del äro så gott som outhärliga. Man kan aldrig tala om att någonting är outhärligt. Jag skulle vilja höra, vad det finns för någonting, som är så outhärligt, att man, om man inte hade det, inte skulle kunna reda sig. Någon sådan vara finns det helt enkelt inte, utan det är bara gradskillnader, och då är det enligt min mening tillräckligt olämpligt att tullbelägga och höja tullarna för sådant, som det är nyttigt för folket och viktigt för folket att få.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxer.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Jag skall därför, herr talman, be att få göra ett yrkande, fastän det inte har några utsikter att vinna bifall. Jag har kanske inte hunnit utforma det tillfredsställande, men jag skall i alla fall be att få föreslå avslag på Kungl. Maj:ts proposition i vissa punkter, nämligen beträffande nummer 56 i tulltaxan — det statistiska numret 113 — som gäller färsk sparris, nummer 57 med statistiska numren 114, blomkål, och 115, tomater, tulltaxans nummer 63 med statistiska numren 125, bananer, och 126, citroner, tulltaxans nummer 67 med statistiska numren 130 och 131, färsk äpplen och päron, tulltaxans nummer 125, statistiska numret 294, lakrits, tulltaxans nummer 143, statistiska numret 318, konserverad frukt, 319, konserverad sparris och 320 andra konserverade grönsaker, samt vidare avslag på Kungl. Maj:ts förslag om kaffetull och bifall till det av mig och herr Bergman väckta förslaget om kaffetull.

Herr **Möller**: Herr talman! Jag har antecknat mig till ordet här närmast för att göra vissa uttalanden av mera principiell innebörd.

Så vitt jag förstår, befinner sig riksdagen i ett tvångsläge, och man borde kanske rätteligen också undersöka, *varför* vi ha försatts i ett sådant tvångsläge. Jag kan inte neka till, att när jag i går kväll fick se den kungl. propositionen, väckte det mycket stora betänkligheter hos mig att rösta för bifall till en stor del av förslagen där. Om jag i alla fall icke kommer att yrka avslag, såsom jag skulle ha velat, beror det därpå, att det i nuvarande läge efter min uppfattning icke kan anvisas vägar till stabilisering av statsfinanserna, till att få budgeten att gå ihop. Några sådana vägar kan man inte på rak arm peka på efter en natts och några timmars betänketid. När man inte på det sättet kan fylla de hål, man skulle vilja åstadkomma i den här propositionen, så ser jag ingen möjlighet att följa den föregående talaren i hans avslagsyrkande, men det kan inte hindra mig att yttra några ord av mera principiell innebörd beträffande dessa ting.

Det är alltid så, att när man skall föreslå tullförhöjningar av olika slag, så anse sig regeringarna böra driva riksdagen till en så skyndsam behandling, att i själva verket blir det icke någon behandling. Det är vad som har skett i detta fall också. Jag är inte alls övertygad om, att man inte med andra metoder skulle ha kunnat förbereda detta ärende så att åtminstone en del av riksdagens förtroendemän inom de olika partierna hade haft tillfälle att överväga, huruvida de skulle kunna tillstyrka hela denna rad av tullförhöjningar, som det här är fråga om. Det är kanske för mycket sagt, att detta är en revision av tulltaxan, men det är i alla fall ett förslag om icke mindre än 78 tilläggstullar, som nu skola påtvingas riksdagen.

De frågor, som, när man skall gå till beslut av denna art, äro de betydelsefullaste, så vitt jag förstår, äro dels huruvida föreslagna finanstullar inte i själva verket direkt eller indirekt äro skyddstullar, fastän de utgivnas för finanstullar, och dels, huruvida de föreslagna tullsatserna äro så avvägda, att tullförhöjningarna icke komma att i stället för att öka statsinkomsterna minska dessa. Jag måste för min del på flera punkter anmäla tvivel. Jag vill inte påstå, att jag har en deciderad mening på någon punkt, därför att det kan man inte ha efter att nästan bara ha haft tillfälle att kursivläsa hela propositionen, och vad bevillningsutskottets betänkande beträffar, så innehåller det ju i sak absolut ingenting. Det står bara, att man funnit sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts proposition. Punkt och slut. Något slags utredning utöver Kungl. Maj:ts finns inte där, och Kungl. Maj:ts egen utredning, sådan den presenteras i propositionen, går inte heller in i en verklig sakbehandling och prövning av de olika tullsats, som föreslås, och deras verkningar.

Jag säger, att den viktigaste frågan att besvara är efter min uppfattning den, huruvida en finanstull inte i verkligheten är en skyddstull i stället. Jag

tar sådana saker som blommor, blomkål, även tomater, som ju odlas rätt mycket i vårt land, äpplen och päron, kory, choklad, tandpasta, konstsilke, automobiler, pianon o. s. v., en hel rad av förslag till s. k. lyxtullar, som här föreligga, och om vilka jag måste säga, att det i varje fall är ganska tvivelaktigt, huruvida inte de i högre grad äro skyddstullar än de äro finansstullar. Men jag måste säga mig: vore det inte egentligen regeringens skyldighet att bereda riksdagen tillfälle att pröva den saken, innan det skall tvingas igenom ett förslag? Eller, om man inte kunde bereda riksdagen tillfälle till det nu, vad skulle ha hindrat regeringen att i stället för att endast anlita några högre ämbetsmän i vårt land också anmoda representanter för de olika partierna att pröva de förslag, som framlagts av ämbetsmännen, innan propositionen kom till riksdagen, när man inte vill bereda riksdagen tillfälle att i efterhand företaga den nödiga prövningen på de olika punkterna. Jag kan inte se, att något verkligt hinder behöver ha förelagat för detta. Jag tycker uppriktigt sagt, att det är ganska utmanande av en regering på så smal basis att försätta riksdagen i ett tvångsläge av den beskaffenhet, som vi, så vitt jag förstår, nu befinna oss i. Det är inte något oresonligt anspråk, om man önskar gott samarbete mellan regering och riksdag, att de stora partierna i riksdagen få tillfälle att, när det gäller så viktiga ting som dessa, på förhand — därest det inte kan ske i efterhand — undersöka, huruvida de kunna vara med om regeringens förslag. Jag anser det ingalunda uteslutet, att vi, om en sådan prövning ägt rum, hade fått ett mycket bättre avvägt förslag än — enligt min mening — det förslag till tullhöjningar, som här föreligger.

Vi ha en avgjort frihandelsvänlig inställning. Vi äro trots allt vad som har hänt i världen icke villiga att förändra denna vår handelspolitiska hållning. Detta har förklarats i propositionen, men jag kan inte neka till att jag anser det vara ytterst önskvärt, att det även i debatten understrykes från regeringshåll, att regeringen på den punkten icke heller avser att förändra vårt lands hållning. Ty när det, som sagt, finns så många ting, som äro tvivelaktiga, är det verkligen ganska viktigt, att det blir fullkomligt klart för hela landet, att vi inte ett tu tre i stället för en gammal frihandelsmajoritet i riksdagen begåvats med en tullmajoritet. När vi i denna situation helt enkelt inte våga säga nej till en rad av förslagen, så är det för socialdemokratiens del självklart, att detta icke innebär någon förändring i vår allmänna hållning, och den tanke — som här har fått olika uttryck — att det är fråga om provisoriska tilläggstullar, den taga vi på fullt allvar. När det gäller hela den rad av varor, som herr Holmgren nämnde, så är det för oss en självklar sak, att så fort det statsfinansiella läget det medger, skall på den punkten en återgång till tullfrihet eller till sänkta tullar äga rum, så att vi i fråga om för vårt folk viktiga näringsmedel återföras till status quo, så snart det statsfinansiella läget medger det. Jag skulle anse det vara ytterst önskvärt, att regeringen avgäve en förklaring, varför den inte ansett det vara lämpligt att träda i förbindelse med riksdagspartierna på förhand. Är det så, att man inom regeringen saknar förtroende för, låt mig säga riksdagsmännens tystlåtenhet, då det gäller sådana här ting? Ett sådant misstroende mot deras förmåga av tystlåtenhet vore efter min uppfattning absolut oberättigat. Vi ha haft en utrikesnämnd i många år, och det enda, som sipprat ut från den, är när någon utrikesminister pratat bredvid mun om något som förekommit där, men däremot har jag aldrig hört talas om att någon ledamot av utrikesnämnden tillåtit sig någon indiskretion. Jag är övertygad om, att det inte skulle ha varit svårt att finna fullkomligt säkra garantier mot att någon riksdagens förtroendeman skulle ha missbrukat den förhandskunskap om regeringens planer, som han kunde ha fått, till att stödja något slags spekulation.

Ja, detta är som sagt ting, som efter min uppfattning måste sägas i detta

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

ögonblick. Jag säger inte för mycket, om jag påstår, att inom den socialdemokratiska gruppen råder en stark irritation över handläggningen av detta ärende, en mycket stark irritation, ja, så stark, att den åtminstone hos en del av riksdagsgruppen närmar sig desperation. Som sagt, det är ting, som efter min uppfattning måste sägas.

Jag känner mig vidare inte övertygad om, att man inte till exempel skulle ha kunnat differentiera tullen på bilar och skilja mellan lyxbilar och billiga bilar. Alla bilar äro ju inte lyxartiklar. Man har undantagit lastbilar, men nog skulle man kunna undanta de billiga Fordbilarna och de billiga Chevroletbilarna och liknande märken. Man talar om, att det inte är så stor import av dyrbara märken. Det kan ju hända att Rolls Royce och vad de nu heta inte importeras så mycket, om man nu vill dra det egentliga lyxstrecket vid denna klass. Av sådana märken är importen säkerligen inte så stor, att man skulle vinna mycket ur statsfinansiell synpunkt med en tullförhöjning på sådana. Men nog kan man dra gränsen mycket, mycket längre ner, och hade man gjort det, så hade man samtidigt motverkat den protektionistiska tendens, som här gör sig gällande i fråga om biltullen. Jag behöver ju inte erinra om, att vi i riksdagen hade ett stort slagsmål bara för några år sedan om tullförhöjning på bilar, därför att man ville söka uppmuntra tillkomsten av en svensk personbilindustri; man tänkte närmast på Volvofabriken. Alla partier ville vara med om saken, fast vi ville gå den direkta subventionens väg, så att man skulle veta, hur mycket pengar man betalade, och inte bara låta firman beskatta svenska folket för egen räkning, vilket tullarna i själva verket betyda. Nu är man färdig att ge ett sådant stöd åt Volvofabriken. Man kanske inte behöver hysa så stora farhågor, ty det förefaller ju, som om fabriken ledning själv vore så förnuftig, att den inte räknar med tullar såsom ett existensvillkor för sig och sin tillverkning utan ser andra möjligheter att bedriva en bilindustri i vårt land.

Det kan ju också hända, att man inte behöver befara någon prisförhöjning på bananer på grund av tullen på dem, men i varje fall är det mycket obehagligt att behöva medverka till en tullförhöjning. Vad citronerna beträffar, kan jag knappast fatta, varför de kommit med. Det är en ganska liten importartikel, men citroner äro en för framstående av smakliga måltider synnerligen nyttig krydda, som användes i varje hushåll. Det är klart, att tullen inte kan betunga något vidare, men för två år sedan beslöt man att avskaffa tullen på citroner, och även om man har behov av att förbättra budgetställningen, så tycker jag, att man inte bör låta sin klåfingrighet gå så långt, att man ånyo tar upp en tull för ett sådant ämne.

Det är ju också möjligt, att fabrikanterna av stomatol och allt vad dessa tandpulver och tandpaster heta, inte komma att höja sina pris för att det blivit en tullförhöjning, och det måste jag ju säga, att skulle dessa fabrikanter av tandpaster ta den föreslagna tullförhöjningen till förevändning för en prisförhöjning, så bör man på något sätt näpsa dem, ty det är ju inget tvivel om, att de inte på de nuvarande priserna göra sig rätt stora inkomster. Så vitt man kan se av propositionen, är ju för övrigt införseln av varor av denna art ganska obetydlig.

Jag såg också en sådan rubrik som »lax och laxöring». Ja, det är ju möjligt, att dessa kunna räknas som lyxvaror, men det är väl inte så, att folk lever på införd lax och laxöring? Det är väl en ganska obetydlig del av laxförbrukningen i landet, som är beroende på införsel. Vi känna ju till gamla historier från Norrland, som vittna om, att laxöverflödet tidigare varit ganska fruktansvärt i vårt land.

Jag skall inte ytterligare uppehålla mig vid dessa ting men skall tillåta mig — trots att den frågan förekommer i ett särskilt betänkande — säga

ett ord till försvar för socialdemokraternas hållning till kaffetullen. Vi ha ju en gång förut i ett statsfinansiellt svårt läge accepterat en förhöjning av kaffetullen. Vi gävo då det uttryckliga löftet, att om de statsfinansiella förhållandena förbättrades, skulle vi medverka till en sänkning av kaffetullen igen. En sådan sänkning har under ett par år ägt rum, fastän man ännu inte kommit ner till utgångspunkten, det vill säga till beloppet år 1922, då man höjde kaffetullen. Professor Holmgren var vänlig nog att ge sin komplimang för socialdemokraternas kulturintresse, och jag tror det är riktigt, att ett sådant finns inom socialdemokratien, men han beklagar, att vi svikit på denna punkt. Jag skall be att få ställa en fråga till herr Holmgren. Vi kunna ju inte ensamt ta hänsyn till sådana intressen som han företräder, hur önskvärd det än vore. Vi äro i hög grad ett socialt betonat parti. Nu finns det bland annat en skogsarbetarkår på 150—160 tusen människor i vårt land. De arbeta om vintern och ligga ute i dragiga och kalla kyffan och leva överhuvud taget under ytterst svåra förhållanden. Men det är inte bara det, att deras tillvaro i och för sig under vintern i skogarna är hårdare än de flesta människors, utan det är tyvärr också så, att dessa skogsarbetare, en del av dem åtminstone, äro landets fattigaste människor. De äro i själva verket fattigare än lantarbetarna i vårt land, åtminstone under nuvarande bedrövlige förhållanden för trävaruindustrien. Anser inte även herr Holmgren, att dessa människor, för att överhuvud taget kunna stå ut med sin tillvaro, åtminstone måste ha någon varm dryck? Jag tror inte, att de kunna ta med sig bananer och äpplen ut i skogen och fylla det behov, som kaffet nu tillfredsställer, med att äta frukt. Vi äro för vår del övertygade om, att det vore en grymhet mot dem att göra även den minsta förhöjning av kaffepriset, om en sådan förhöjning kan undgås. Vi äro övertygade om, att de måste ha en varm dryck.

Man kan säga, att de kunna koka vatten. Ja, för all del, det vore kanske nyttigare, men jag undrar, om ens herr Holmgren är villig att dra en sådan slutsats från sina utgångspunkter, att man bör anbefalla dem att dricka varmt vatten. Ja, de kunna ju dricka kakao, de kunna dricka te, men i varje fall tror jag det är ens skyldighet, om man vill fördyra deras kaffe, att se till att man kan bjuda dem någon ersättning för denna varma dryck, som de nu närmast ha tillgång till och som de äro vana vid.

Det är sådana omständigheter, som göra, att socialdemokraterna inte vilja medverka till någon förhöjning av kaffetullen. Det är ett fullkomligt reellt skäl, grundat i de faktiska förhållandena i vårt land och de arbetsförhållanden, som råda särskilt i skogarna under vintern. Jag tror alltså vi äro sakligt fullt försvarade, då vi inte onödigtvis vilja medverka till en ny förhöjning av kaffetullen, som vi med mycket besvär lyckats pressa ner något under de senaste åren.

Ja, herr talman, jag har på denna punkt intet yrkande. Jag har ansett det vara nödvändigt, att vissa ting sägas, och jag kan inte neka till, att jag skulle anse det vara önskvärdt, om regeringen ville yttra sig på vissa punkter av sitt eget förslag.

Herr Ström, Fredrik: Herr talman! I går eftermiddag utdelades den kungl. propositionen, och i dag behandla vi den. Det gäller en av riksdagens viktigaste frågor, och riksdagens ledamöter ha inte fått något tillfälle att sätta sig in i denna utomordentligt viktiga fråga. Men om man kan säga, att riksdagen är överrumplad — och det är inte något för starkt ord — så måste man i ännu högre grad förvåna sig över, att bevillningsutskottet i går behandlade detta ärende, innan propositionen var utdelad på kamrarnas bord, och att bevillningsutskottets ledamöter således hade bundit sig, innan överhuvud taget

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

någon överläggning kunnat äga rum med kamrarnas ledamöter och partiernas representanter. Detta är något, som man måste i allra högsta grad förvåna sig över, och det stärker ingalunda bevillningsutskottets auktoritet, att utskottet böjt sig för en regeringsdemarche i en sådan riktning. Riksdagens utskott liksom riksdagen själv måste vara självständiga gentemot regeringen, vilken regering det vara månne, och de kunna inte böja sig på det sätt, som bevillningsutskottet har gjort denna gång. Jag ifrågasätter för min del, om det kan vara möjligt, att detta är grundlagsenligt. Om det är en grundlagsenlig behandling, så måste det vara mycket egendomligt ställt med våra grundlagar. Jag är övertygad om, att hade det varit på Sven Adolf Hedins tid, så skulle han tagit itu med den regering, som gjort sig skyldig till något sådant, och det utskott, som gjort sig skyldigt till något sådant, och detta på ett synnerligen kraftigt sätt. Vi måste se till, att det inte får bli ett liknande förfaringsätt vid ett kommande tillfälle, om inte riksdagens inflytande skall försvinna.

Vad angår de speciella förslagen, så är jag i många stycken — dock inte när det gäller kaffet, ty därvidlag delar jag fullständigt den ståndpunkt, som herr Möller gjort sig till talesman för — fullt enig mer herr Israel Holmgren. Det är ju något fullkomligt orimligt, att vi skola bevittna, att man lägger ökad tull på de mycket viktiga livsmedel det här är fråga om — bortsett från att tullinjen över huvud är en alldeles förkastlig väg att slå in på. Om bara regeringen och bevillningsutskottet ändå hade nöjt sig med de verkliga lyxartiklarna, de verkligt umbärliga varorna, men man har gått mycket längre. När man lägger tull på bananer, på citroner, på äpplen, på tomater, så är det orimligt att påstå, att man håller sig till lyxartiklarna. De i denna församling, som äro kommunalmän, känna till, att det förts en mycket stark propaganda i våra skolkök och i våra skolor och bland vår folkskollärarkår för att lära vårt folk att använda ur folkhygienens synpunkt nyttiga födoämnen, att använda frukt, att använda grönsaker och att undvika den ensidiga kött diet, som är vanlig i vårt land. Sedan man lagt ned ganska mycken möda och ganska mycket pengar på att driva en sådan propaganda, så kommer man nu och föreslår, att vi skola straffbelägga begagnandet av dessa livsmedel. Jag förstår inte, hur man skall vara beskaffad för att, emot läkarvetenskapen, emot sunda förnuftet, vilja öka tullen på sådana varor som bananer, citroner, äpplen och annan frukt liksom grönsaker. Men jag kan inte heller finna, att det kan vara riktigt att öka tullen på kakao. Kakao är ett näringsmedel, som i allt större utsträckning användes även i fattigare hem, och det är mycket sundare och bättre än andra näringsmedel, som annars få ersätta det.

Jag vill också erinra om, att en rad lönesänkningar ägt rum i vårt land, och vi ha för närvarande ett stort förslag, som rör vårt lands största industri, vilket ligger ute för omröstning bland arbetarna, och som, om det bifalles, kommer att medföra synnerligen kännbara lönereduktioner. Är det då rimligt att samtidigt gå in för att höja priset på åtskilliga viktiga livsmedel? Det kan jag inte förstå. Det betyder också, att vi inte se oss i stånd att hindra en stegring av levnadskostnaderna, trots det att lönerna gå ner.

Nu säger man: »Var skola vi då taga pengar ifrån?» Ja, för det första synes det mig, som om man avsevärt mycket mer än vad utskottet föreslår skulle kunna höja tullen på en del verkliga lyxartiklar. Sådana finns det gott om, och tullen på dem skulle man kunnat höja mångdubbelt, utan att det hade gjort något — när man nu har gått in för tullinjen. Men att höja tullen på nödvändighetsvaror är ett orimligt förfaringsätt. Vidare skulle man kunna höja priset på spriten och dyrare tobaksvaror. Dessa priser skulle man mycket väsentligt kunna höja, utan att det i något avseende bleve till skada för vårt folk. Men här förfar man synnerligen lindrigt och går i stället och lägger ökade tullar på verkligt nyttiga konsumtionsartiklar. Så länge man har sprit och

dyrbarare tobaksvaror att beskatta, skall man inte tillgripa beskattning av verkligt betydelsefulla konsumtionsvaror, som äro sunda, nyttiga och viktiga för folkhälsan.

Man skulle också kunna peka på, att vi hellre borde skärpa den direkta beskattningen än att gå den väg, som utskottet föreslår. Och slutligen kan man verkligen säga, att så länge vi ha ett militärväsen sådant som vi ha i vårt land — jag läste häromdagen i pressen, att enligt de senaste meddelandena är vårt efter Frankrikes det dyrbaraste i världen i förhållande till befolkningens antal — så finns det möjligheter att göra besparingar, utan att man behöver tullbelasta folket på det sätt, som här sker.

Slutligen ber jag att få instämma med herr Holmgren, när han säger, att detta är en synnerligen förkastlig väg, även ur principiella synpunkter, ty börja även frihandlarna slå in på tullvägen, så finns det ingen hållpunkt; då åker vårt folk också ner i fördärvet, då komma vi att få lida på samma sätt som andra folk. Vi komma grymt att få ångra, att vi givit oss in på sådana vägar.

Jag ber, herr talman, att få instämma i den reservation, som yrkar avslag på kaffetullen, och ber att få ytterligare yrka avslag i fråga om tulltaxans punkt 57, statistiknummer 114—115, som gäller blomkål och tomater, liksom i fråga om punkterna 63, resp. 125—126, bananer och citroner, 67 resp. 130—132, äpplen, päron och andra frukter, samt dessutom 126 och 127, resp. 295 och 296, som gäller kakaobönor och kakaopulver.

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! I min egenskap av ordförande i det utskott, som haft till behandling de frågor, som nu ligga på riksdagens bord, får jag kanske anses pliktig, när det göres erinringar mot utskottets förslag, att i någon mån söka uttala min mening om desamma.

Det har ju gjorts anmärkningar mot den förberedande behandlingen, och jag förmodar, att Kungl. Maj:ts regering kommer att själv svara för den saken. Jag vill dock säga, att jag inte tror det finns någon anledning att göra gällande, att man inte gått de lämpligaste vägar, som varit framkomliga. Det har ju anlitats den bästa sakkunskap, som varit att tillgå, när det gällt att bereda ärendet.

Jag vill heller inte fördölja, att det förtroendet visats bevillningsutskottets ledamöter, att de på ett något tidigare stadium än då propositionen låg på riksdagens bord hade tillfälle att ta del av densamma och ägna en förhandsgranskning åt densamma, som ansågs vara lämplig och nödvändig, när vi visste, att det sedermera ur vissa synpunkter skulle befinnas önskvärt att forcera fram frågan hastigare, än vanligen är förhållandet. Herr Fredrik Ström var rädd för att bevillningsutskottet skulle ta skada till sin auktoritet genom att gå med på detta förslag utan att komma med några allvarliga erinringar. Jag vill gentemot detta säga, att man kan ju behålla sin auktoritet, även om man inte alltid är i opposition, och jag vågar tro, att bevillningsutskottets auktoritet är så pass stadgad, att den, även om vi gå på bifall till Kungl. Maj:ts förslag, inte tar någon skada därav.

Vidare vill jag med anledning av det yttrande, som herr Möller här hade, då han ville konstatera, att det hade blivit en omsvängning i vårt lands handelspolitiska hållning, säga, att det torde väl icke vara för någon obekant, att vi ju tvingats därtill av förhållandena på grund av det handelspolitiska läget i hela världen. Vi kunna ju icke precis påstå, att vi varit några föregångsmän, då det gällt att tillgripa tullskydd, utan tvärtom anser jag för min del, att vi kommit betänkligt på efterkälken, då det gällt att tillgripa dessa motåtgärder mot den politik, som föres överallt annorstädes. Den handelsbalans, som vi för närvarande ha — det är väl icke ens för herr Möller obekant, att vi haft

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)*

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

ett importöverskott under sista året på över 300 miljoner kronor — torde bäst visa, i vilket bekymmersamt läge vi för närvarande befinna oss. Och det budgetära läget är väl också sådant, att det varit nödvändigt att söka få fram inkomster på olika områden. Regeringen har vid framläggandet av sin statsverksproposition i det avseendet gått fram på olika vägar för att täcka underskottet. Jag förmodar, att det varit avsikten att söka gå fram så mjukt som möjligt, så att icke på olika områden de påökningar och påfrestningar, som man är nödsakad att tillgripa, skulle bli alltför kännbara. Och jag får säga gent emot herr Möller, att de motioner, han framburit vid detta års riksdag, ha sannerligen ej gått i riktning mot att lätta på det budgetära läget på något vis. Jag vill erinra om att det föreligger förslag om betydande ökning av den direkta beskattningen. Vidare ha ju sådana artiklar som spriten och tobaken och maltskatten fått bära var sin beskärda andel. Det nu föreliggande förslaget har ju försökt hålla sig till sådana saker, som visserligen ej i sin helhet kunna anses vara lyxartiklar, men dock i allmänhet få betraktas som mindre nödvändiga varor. Dessutom har det, då det gällt att avväga budgeten, ju också gjorts alla de besparingar, man ansett det vara möjligt att tillråda.

Jag skulle också ha anledning att på grund av herr Holmgrens yttrande rikta några ord till honom, när han här särskilt gjorde erinringar mot att dessa tullförhöjningar drabbade sådana nödvändighetsartiklar som frukter och vissa grönsaker. Han frågade, om det var meningen, att man skulle hindra förbrukningen av dylika produkter. Men det står väl ingenstans utskrivet, att det är syftet, utan här kan man möjligen våga säga, att tullarna, på samma gång som de skulle vara finanstullar, i någon mån kunna få tullskydds karakter. Jag tror, att om detta samtidigt kunde bidraga till en lyckosam utveckling av vår trädgårdsodling, komma vi icke på något sätt att lida skada därav utan tvärtom. På det området ha vi så stora utvecklingsmöjligheter, så att om det finnes någon liten utgångspunkt för att kunna utvidga dessa odlingar på olika områden, tror jag, att vi skulle få full ersättning för den eventuella prisfördyring, som dessa tullar kunna åstadkomma — jag är för övrigt icke så säker på att en sådan uppkommer, därför att handelsavance och dylikt på dessa produkter äro så pass höga, att det ej är sagt, att konsumenterna få någon verklig kännning av dessa tullförhöjningar, som äro föreslagna.

Nu säger man kanske, att om man på det sättet ökar ut odlingen här hemma, bli ju tullinkomsterna mindre. Men om så sker, få vi dock andra fördelar, som uppväga dessa minskade tullinkomster. Vi få inkomster att beskatta och kunna motverka arbetslöshet i ganska stor utsträckning, om vi kunna skapa ökade arbetstillfällen på dessa områden. Och jag tror, att de sjuka, som professor Holmgren helt naturligt tänker på, kunna skatta sig lyckliga, om de kunna få färska grönsaker från våra egna odlingar, skördade samma dag eller dagen innan de skola förtäras, i stället för att tvingas äta dessa ofta jolmiga importerade produkter, som sannerligen även friska människor kunna känna sig mindre tilltalade av vid vissa tillfällen. Jag tror, tvärt emot vad herr Holmgren sagt, att det för sjukvården är en synnerligen lyckosam utveckling, att vi få så stor inhemsk produktion av dessa varor som möjligt.

Jag vill här tillkännagiva, att i fråga om de artiklar, som finnas upptagna i Kungl. Maj:ts förslag, är det en höjning, som jag egentligen själv haft viss betänklighet mot, och det är fördyringen av silkesvarorna. Jag har visserligen ej ställt mig avvisande mot förslaget, men i det betänkande, som föreligger här, göres ett uttalande från utskottets sida, när vi komma till accisen, där vi uttrycka en förhoppning, att dessa frågor skola tagas under förnyat övervägande inom en snar framtid. Det är nämligen så, att råvaran för detta konstsilke hämtas i våra skogar, och det har ju skett en synnerligen snabb och lyck-

lig utveckling, när det gällt användningen av dessa produkter. Jag tror, att det kan vara en ganska betänklig väg att slå in på att fördyra dessa varor, därför att det borde för vårt land vara ett stort intresse, att dessa produkter kunde komma till så stor användning som möjligt. Men i varje fall blir det väl tillfälle att taga denna fråga under förnyat övervägande inom en snar framtid, så att för närvarande skall jag ej göra någon opposition mot det föreliggande förslaget.

Jag tror sålunda, herr talman, att det förslag, som föreligger, nog får lov att godtagas av riksdagen i det skick, det nu föreligger. Det finnes ju inga anvisningar om hur man på annat sätt skulle kunna åstadkomma de medel, som dessa propositioner, som nu ligga på kamrarnas bord, skulle skaffa, och av den anledningen särskilt vågar jag tillstyrka, att kammaren bifaller förslaget.

Hans excellens herr statsministern **Ekman**: Under den här förda diskussionen har sagts, att detta ärende blivit förberett på sådant sätt, att däremot befogade erinringar kunna göras. Jag ber med anledning därav att få erinra om, hur detta ärende egentligen ligger till.

Här finnes ju för närvarande tillsatt en beredning, som på tullområdet har att vidtaga en grundlig prövning av hela vårt tullsystem och att därvid föreslå samtliga de avvägningar, som man vid reformering av detta system kan anse lämpliga och befogade. Samma beredning har dessutom att väga dessa tullsatser olika näringsområden emellan så, att man jämväl i det avseendet skulle uppnå största möjliga rättvisa. Och så fort, som denna beredning blir färdig, förmodar jag, att riksdagen kommer att erhålla tillfälle att pröva resultatet av dess arbete och för ett bestående tullsystem fatta det beslut, som man finner därav böra föranledas.

Vad det nu är fråga om är däremot att i ett system av nya pålagor inordna också vissa inkomster, som skulle vinnas genom ökade tullsatser. Den beredning, som det i sistnämnda fall gällde, var ju ej avsedd att ernås genom en dragkamp mellan olika intressen utan borde så långt möjligt bli en objektiv prövning av hur den beräknade del, som skulle tagas in på ökade tullsatser, skulle kunna påläggas varor, som icke kunna anses på det sättet oundgängliga för den allmänna konsumtionen, att en tullförhöjning skulle försvåra existensen för någon befolkningsgrupp. Det var en dylik beredning, som det gällde att i detta fall fullgöra. Och jag tror, att man hade lika stora utsikter att komma till ett förslag, som var lämpligt att förelägga riksdagen, med den utredningsmetod, som regeringen valt, än om man hade inlåtit sig på en beredning, där olika intressen skulle ställts upp mot varandra och på punkt efter punkt företagit en ständig dragkamp. Exempel på, hur man kan komma till olika slutsatser om en tullsats är riktigt avvägd eller ej, har man väl just i fråga om kaffetullen, där det ju icke kan vara fråga om ett spår till skyddstull utan om en ren finansstull, men där man inom olika intressegrupper intar helt skiljaktiga positioner till det föreliggande spørsmålet. Frågan huruvida en finansstull samtidigt är skyddstull eller ej, kan i vissa fall vara svår att besvara. Många draga upp gränsen på det sättet, att så snart finansstull pålägges en vara, som tillverkas inom landet, anses den i övervägande grad ha karaktären av skyddstull. Det är emellertid icke möjligt, när man här skall söka åstadkomma vissa inkomstbelopp, att i detta fall begränsa finansstullarna enbart till sådana artiklar, som tillverkas utom landet. Herr Ström upprepade gång på gång, att det finnes en mängd lyxartiklar, som man kunde mångdubbla skatten på. Ja, visst kan man det, men med det resultat, att det då icke blir någon import alls, så att man i stället för att bereda staten ökad inkomst minskar inkomsten på ifrågavarande område. Men därmed hade man icke nått det resultat, som här

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

eftersträvas, nämligen att bereda staten ökad inkomst. Att resonera som herr Ström gjorde är att ifrågasätta en helt annan åtgärd än den, som här föreligger till avgörande, då det, som sagt, nu är fråga om att på finanstullsvägen söka åstadkomma ett efter statens inkomstbehov lämpat budgetbelopp.

Jag skall efter detta endast uttala mig om några av de tullsats, som här blivit särskilt berörda. Jag skall då icke på annat sätt ingå på frågan om kaffetullen än att jag nämner, att man ju från socialdemokratiskt håll tidigare visat, att man i svåra ekonomiska situationer ansett kaffet vara ett objekt, som skulle kunna utnyttjas för vinnandet av inkomster. Och jag förstår ej, att detta allmänna ståndpunktstagande skulle ha kunnat undergå någon förändring till i år. Man får väl lägga samma synpunkter nu som tidigare på spørsmålet, när det gäller att fråga sig, om man skall ha en kaffetull med i ett utvidgat finanstullssystem. Jag tror, att det ges tillräckliga skäl för att man tager en, på det sätt, som i Kungl. Maj:ts proposition föreslås, begränsad tullsats på kaffe, och att det föreligger lika goda skäl härför som vid tidigare tillfällen, när man gått den vägen. För övrigt visar det sig, när man går till frågan om tullens storlek, att de mest olika ståndpunkter komma till synes. På något håll menar man, att man skulle ha tagit till kaffetullen så, att hela den ökade tullbeskattningen på övriga varor blivit obehörlig. Andra anse däremot, att man bort kunna höja skatten på dessa andra artiklar i så stor omfattning, att man undgått att alldeles beröra kaffet. Jag tror, att i det avseendet representerar Kungl. Maj:ts förslag, som också blivit understött av utskottsmajoriteten, ett förfaringssätt, som, när man tager hänsyn till vad det här är fråga om, nämligen en provisorisk finanstullsordning, ur olika synpunkter bäst låter försvara sig.

Beträffande bananerna har jag den uppfattningen, att den tullsats, som enligt propositionen ålägges dessa, icke skall komma att märkbart påverka priset på denna vara. Jag tror, att, om man går till en mera ingående prövning av läget i denna sak, man skall finna, att, därest på den tullsats, som här sättes, skulle följa en allmän prisökning, som motsvarar eller överstiger densamma, man kan framkalla konkurrensmöjligheter, som snart komma att utjämma denna prisökning. Det är min uppfattning, att för denna vara den höjda tullen icke i längden skall behöva medföra en motsvarighet i höjda pris.

Vad beträffar silke, är det också min uppfattning, att så som den saken blivit behandlad här i den kungl. propositionen, kommer icke en svensk produktion på detta område att försvåras. Jag tror, att det nya läget kommer att lämna tillräckliga möjligheter för en icke endast bibehållen utan utvecklad sådan svensk produktion, på samma gång som staten erhåller inkomster från en slutprodukt, som ju icke kan anses tillhöra livets allra oundgängligaste förnödenheter utan måste anses ha en viss karaktär av lyxvara.

Med detta har jag i korthet bemött, vad jag anser vara det väsentliga i de erinringar, som blivit gjorda gent emot den kungl. propositionen. Jag hoppas, att kammaren skall komma att fatta beslut i överensstämmelse med utskottets hemställan på samtliga de punkter, som här föreligga till avgörande.

Herr Bärq: Då jag förekommit av de erinringar, som herr Möller i början av debatten gjorde, skall jag inskränka mig till att säga några få ord i själva saken.

Jag kan då understryka, att det är klart, att icke minst för dem av socialdemokraterna, som i bevillningsutskottet fått deltaga i detta ärendes behandling, har det varit föga behagligt att nödgas syssla med problem av den beskaffenhet som de här föreliggande. Men det är ju så, att vi inleda icke precis några nya principer i vårt politiska liv genom att tillämpa tullsättningar. Det är ju

icke första gången, vi diskutera dessa spörsmål, och det är ej första gången socialdemokraterna också fått hålla tillgodo med att bita i sura äpplen. Låt mig säga, att med tiden kanske man blir litet mera okänslig, och därför må jag säga till mitt försvar, att detta kanske gör, att jag ej kunnat känna den fruktansvärda indignation, som i vissa fall framträder här. Med detta vill jag visst icke ha sagt, att jag ej i fortsättningen anser, att tullbeskattning är en ganska olämplig beskattningsform. Den borde undvikas i all den utsträckning den kan undvikas, men någon absolut ren linje har ingen i detta fall vågat eller kunnat följa.

När jag hörde, hur lekande lätt utskottets ordförande behandlade detta spörsmål, framstod det för mig tydligt, hur enkelt det är för dem, som trakta efter tull i alla former och oftast i obegränsad utsträckning — jag vill ej säga det direkt till ordföranden men till den meningsriktning, han företräder — hur lätt det är att svälja sådana förslag. Det gör kanske, att man ser mindre kritiskt på förslagens detaljer, än man annars borde göra, när det nu gives ett tillfälle att få sin håg efter ökade tullar tillgodosedd i så pass stor utsträckning, som här skett. Jag vill också säga hans excellens herr statsministern, att jag fruktar, att man vid tillämpningen av den tulltaxa, som nu kommer att beslutas om någon stund, kommer att märka, att man gjort sådana misstag, som komma att ha åtskilligt menligt inflytande på vissa områden. Det har icke varit möjligt i bevillningsutskottet att närmare syna saken i sömmarna. Jag har också fått det intrycket, att de experter, som sysslat med problemet, ej kunnat i alla detaljer så noga, som man brukar göra, tänka igenom saken. Och det skulle ej alls förvåna mig, om man en vacker dag upptäckte, att man gjort rätt grova fel, som man sedan får ångra. Något egentligt rådrum att finsikta spörsmålet har således icke givits. Det är synnerligen beklagligt, det vill jag understryka.

När det för oss socialdemokrater inom utskottet gällt att taga ståndpunkt till frågan, har det således icke varit möjligt att sitta och peta i saken så mycket, utan det har gällt antingen att i stort sett hålla tillgodo med det, som bjudits, eller också att yrka avslag på hela klabbet, och den senare utvägen är ju litet betänklig i en tid, då man i varje fall står inför tvånget att skaffa mera pengar åt statskassan. Vi ha därför fått inskränka oss till att göra erinringar mot de punkter, vi ansett strida alltför mycket mot vad som kan vara påkallat. Och då ha vi i vår reservation just pekat på vad som här diskuterats, nämligen silket. Det är klart, att det kan visa sig, att denna tullsats med accis kan medföra vissa oformligheter, som kunna verka olägligt, men jag har i likhet med herr statsministern den uppfattningen, att läget är sådant, att någon nämnvärd prisfördyring på den varan ej kan behöva uppstå genom denna åtgärd.

Betänkligare är det naturligtvis med frukten, och det skulle vara mycket lätt att instämna i de allmänna klagoropen mot tullförhöjningen på frukten. Jag vill dock säga, att jag har en känsla av att man även i det avseendet är en smula främmande för de verkligt stora och svåra kraven ute i livet. Att vi ha tillgång på bananer här i landet är naturligtvis en viktig sak, men någon synnerligen stor fråga för folket i nödens tid är det ej, och ännu mindre gäller detta om citroner. Jag skulle vilja säga något liknande om äpplen och päron. Det är en viktig sak, och ur medicinsk synpunkt må den ha sitt stora berättigande. Men är det fråga om att tillgodose fattigmanskosten, och det har jag närmast tänkt på här, så är förslaget om en tull på dessa varor icke så gruvligt som man vill göra det till. Jag vill fästa uppmärksamheten på — hade det icke gjorts undantag härför, skulle jag ha protesterat däremot — att man icke velat tillägga den torkade frukten, som användes för matlagningen i hemmen. Den är icke tullbelagd, och det får jag säga att denna vara är viktigare i fattigmans kosthåll än färsk frukt. Man torde dessutom ha observerat, att den kanske värdefullaste frukten, apelsiner, icke heller är medtagen. Om det

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.

(Forts.)

nu skulle bli en tullförhöjning på vissa andra slag av frukt, beklagar jag det, men jag kan icke känna mig till den grad indignerad, som en del gjort i det fallet.

Jag nödgas säga ett par ord mot min högt värderade vän herr Holmgren. Jag uppskattar hans ärliga vilja och ärliga mening lika väl som någon, och det var riktigt uppfriskande att höra från talarstolen en borgerlig röst, som ljuder som hans, men i sak tyckte jag dock, att rösten verkade en liten smula främmande för livets verkligheter. Tyck icke illa vara, herr Holmgren, i fall jag erinrar om en sockerdebat för några år sedan, då det var tal om sockrets oerhörda värde och då herr Holmgren påpekade, att sockret icke är oersättligt, då vi ju, såsom han sade, ha potatis och potatisen innehåller många av de ingredienser, som sockret innehåller, varför man bör kunna reda sig med potatisen som ersättning för socker. Jag tror, att från medicinsk synpunkt är det riktigt sagt, men inte går det att komma till människorna i levande livet, som vilja ha litet socker till kaffet eller i sin soppa, och trösta dem med att de kunna taga potatis i stället. Detta är ej någon elakhet, herr Holmgren, men det är verkligen på det sättet. Och när man börjar resonera om kaffet och jämföra det med dessa fruktsorter, så medger jag, att det är riktigt vad man sagt, och jag tror det, men man förändrar icke livet genom sådana predikningar och genom att medicinskt kunna bevisa detta. Herr Möller skildrade, hur nödvändigt kaffebruket ter sig inom vissa folklager. Ja, den som i likhet med mig levat deras liv, förstår, hur tröstlöst det är att gå ut till människor som t. ex. syssla med vägarbeten, som gå ifrån hemmen på morgonen med en torftig matsäck, och säga till dem: »Ni kan taga med er kall potatis att äta till osten och brödet, ni kan taga apelsiner och bananer», eller säga till dem: »Koka vatten; det är hälsosammare, ni ta skada av kaffe och förslösa edra penningar på onödigheter.» Människorna bry sig ej om det. De förstå ej det språket. De leva sitt liv, och det är icke lätt även för dem, som inse det riktiga däri, att följa det rådet. Och resultatet blir icke, att det blir någon minskning i kaffeförbrukningen, utan det blir en ytterligare direkt konsumtionsskatt, som man lägger på dessa människor. Ur den synpunkten ha vi gjort våra erinringar, och jag tror, att de stämma med verkligheten.

Hans excellens herr statsministern påminde om att vi socialdemokrater förut varit med om att tillstyrka kaffetull. Jag minnes det också mycket väl och vet, att det var ingen från vår sida i bevillningsutskottet, som gärna ville försvara förslaget i kammaren. Jag hade då det höga nöjet att göra det. Men jag trodde då, att riksdagen skulle hålla på vad den hade godkänt i och med bevillningsutskottets uttalande, att det bara skulle gälla tillfälligt, och att man sedan skulle taga bort kaffetullen. Jag har trålat efter min lilla förmåga för att få detta infriat under dessa år, men ännu har man icke, trots att det nu är elva eller tolv år sedan dess, kommit längre än till hälften av det belopp, som då pålades. Nu tror jag icke mer på det, ens när riksdagen gör ett sådant uttalande, och därför är jag försiktigare, herr statsminister, denna gång. Men dessutom vill jag påstå, att det ekonomiska och det finansiella läget då var besvärligare än vad det är nu. Vid den tidpunkt, när denna höjda kaffetull beslutades, var det sannerligen icke många ting att välja på, och hade man då kunnat lägga på en ytterligare spritaccis, hade man väl valt den utvägen. Nu står för oss den vägen öppen att genom någon liten ytterligare fördyring av spriten, utöver vad Kungl. Maj:t föreslår, spara kaffedrickarna, och det ha vi tyckt vara den kloka och riktiga vägen, och det håller jag i fortsättningen på.

Jag skall ej taga upp tiden längre. Jag ber att få yrka bifall till reservationen och hemställer således om avslag på utskottets hemställan rörande tulltaxenumren 73 och 74.

Herr Holmgren: Hans excellens statsministern sade, att regeringen sökt finna ett förslag, som var lämpligt att förelägga riksdagen, och det är också tydligt, att regeringen har funnit ett sådant förslag, ty det kommer ju att gå med flygande fanor och klingande spel, detta förslag. När man riktat anmärkningar mot förslaget, är det väl därför mera mot den sinnesstämning hos riksdagen, som gör, att det blivit ett lämpligt förslag att genomföra, än mot regeringen, som söker skaffa penningar. Hans excellens statsministern sade, att han trodde icke, att tullen på bananer komme att medföra något fördyrande av bananerna, och ifall han blir sannspädd om det, skulle det ju vara mycket lyckligt.

Bevillningsutskottets ärade ordförande anmärkte mot mitt föregående uttalande, att jag hade sagt, att dessa nu föreslagna tullar och tullförhöjningar hindrade förbrukningen av frukter och grönsaker. Ja, jag minnes ej riktigt, hur jag uttryckte mig, men de fördyra ju förbrukningen och minska konsumtionen, och det kan man ju kalla att hindra förbrukningen. Vi sågo ju för några år sedan, då fruktullarna togos bort, vilket stort uppsving i förbrukningen av apelsiner och andra frukter detta medförde. Det är väl tydligt, att de tullar, som nu påläggas, komma att verka i motsatt riktning, och eftersom detta ur allmän samhällshygienisk synpunkt icke alls är önskligt, har jag tillåtit mig opponera mot det.

Herr Nilsson sade vidare, att genom dessa tullförhöjningar, som nu komma att beslutas, kommer det att bli lättare för de sjuka att få färska grönsaker. Han sade också, att de sjuka måste vara glada över dessa tullförhöjningar, som nu föreslås, ty de komma att möjliggöra för dem att få *färska* grönsaker i stället för konserverade grönsaker. Resultatet av de nu föreslagna tullförhöjningarna skulle alltså bli, att det bleve *lättare* att få färska grönsaker. Detta tyckes mig vara ett litet egendomligt resonemang, som uppenbarligen inte är riktigt. Det är väl tydligt, att det efter en tullförhöjning kommer att bli svårare att få såväl färska som konserverade grönsaker.

Herr Bärög gick med stor iver in för att försvara de föreslagna tullarna på färsk frukt och ansåg, att det viktigaste var, att man inte hade föreslagit tull på konserverad frukt, ty den var mycket viktigare för hushållningen. Jag tror inte det är riktigt att säga så. I själva verket förhåller det sig så, att den torkade frukten inte ur näringssynpunkt är på långt när så viktig som den färska frukten, av det skälet att den torkade frukten icke innehåller så mycket av just de önskvärda beståndsdelar, som den färska frukten innehåller.

Herr Bärög jämförde vidare mina uttalanden nu i fråga om vikten av att bananer skulle vara tullfria med vad jag sagt för några år sedan, då sockerfrågan diskuterades. Jag hade då sagt, att sockret icke är outhärligt ur folknärings synpunkt. Det är det inte heller. Bananer äro inte heller outhärliga. Men den gången, som herr Bärög syftar på, var det icke alls fråga om att fördyra sockret — det hade jag kanske icke varit med om — utan det var fråga om helt andra saker, och således kan en jämförelse i det avseendet icke göras. Den gången var det fråga om subventionering av betodlingen ur den synpunkten, att det var så viktigt för Sverige vid krigstillfälle att självt kunna försörja sig med socker. Och då sade jag, att det inte är så förfärligt viktigt, därför att socker icke är outhärligt. Det var således något, som icke alls har att göra med vad vi nu tala om.

Herr Möller och herr Bärög ha anmärkt på den ståndpunkt jag intagit i fråga om kaffetull och kaffeförbrukning överhuvud taget. Jag vidhåller, att det är en olycka för de skogsarbetare, som herr Möller talat om, att de dricka så mycket kaffe. Det är således ett samhällsintresse att kunna minska deras kaffeförbrukning, och det kan således icke sägas ligga någon grymhet, som

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)*

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

herr Möller påstod, i varje den minsta förhöjning av priset på kaffe. »Man bör ha något att sätta i stället», sade såväl herr Möller som herr Bärge, »och de behöva en varm dryck!» Ja, vem har sagt, att de behöva det? Vad de behöva är varm *mat*, det är mycket viktigare! Jag har aldrig föreslagit, att de i stället för kaffe skola äta bananer och äpplen, som såväl herr Möller som herr Bärge alluderade på — så tokig är jag inte — utan jag vill föreslå, att man sätter något annat i stället genom att försöka komma till en förnuftigare och mera hygienisk matordning för dem. Men det gör man inte genom att uppmuntra dem att dricka kaffe så mycket som möjligt. Den starka kaffe- förbrukningen just hos Norrlands skogsarbetare har, som mången vet, mycket stor del i det klena hälsotillståndet hos dessa arbetare, och jag har därför svårt att förstå, att det kan vara en riktig och förnuftig ståndpunkt att säga, att det är en grymhet att minska en sådan oerhörd kaffekonsumtion. Den försvaring, som man åstadkommer genom en tullförhöjning av den grad, som här föreslås, är ju också så förfärligt liten, att jag måste tycka, att det är nästan löjligt att så häftigt reagera mot den. Eftersom det icke framförts någon kritik mot den beräkning jag gjort och enligt vilken, om den är riktig, en kopp kaffe skulle bli mer än ett tiondels öre fördyrad, är det väl svårt att säga, att det är en grymhet att på det sättet höja priset på en dryck, som icke på något sätt kan anses vara till nytta för befolkningen.

Herr von Geijer: Herr talman! Jag begärde ordet med anledning av ett yttrande av herr Möller för en stund sedan, då han framställde en anmärkning emot regeringen för detta ärendes behandling. Hans excellens herr statsministern redgojorde nyss för skälen till regeringens hållning i denna fråga, men jag vill, oavsett detta, såsom enskild riksdagsman säga några ord.

Herr Möller gjorde, om jag fattade honom rätt, en anmärkning jämväl däremot, att regeringen icke till ärendets förberedande behandling hade kallat partiernas förtroendemän i riksdagen. Under alla förhållanden låg det väl ett principuttalande i hans ord, att när det var fråga om ärenden av ifrågavarande art, vore ett dylikt förfaringssätt på det bestämdaste att förorda. Det är mot denna princip, som jag för min del såsom enskild riksdagsman vill opponera.

Jag anser ett sådant system ingalunda vara överensstämmande med den rättsgrund som fått uttryck i våra grundlagar, och jag vill peka på vad det skulle leda till för konsekvenser, om så verkligen skulle äga rum. Skulle nämligen den principen gälla för denna fråga, skulle den givetvis gälla för alla andra frågor av stor vikt och betydelse. Det har sagts här i dag, att vi befinna oss i ett tvångsläge. Det är sant. Men skulle väl icke vi enskilda riksdagsmän, som icke tillhöra den förnäma kategorien av riksdagsmän, som herr Möller nämnde, om detta system skulle tillämpas alltid ställas i ett tvångsläge för att ej säga inför ett *fait accompli*? Det är detta jag opponerar emot på det bestämdaste, och så mycket mera anser jag mig ha rättighet att göra det, som herr Möller hänvisade till att sekretessen icke på något sätt skulle kunna löpa fara, om ett dylikt system inaugurerades. Han hänvisade i det fallet till utrikesnämnden. Det skulle här betyda, att vi periferiska riksdagsmän skulle stå utanför frågan, tills den var så gott som avgjord. Det är detta jag opponerar emot, och det är det jag vill ha sagt till dagens protokoll, väl beaktande den satsen, att den, som tiger, samtycker.

Herr Åström: Herr talman! Jag skall icke nämnvärt förlänga debatten. Till den siste ärade talaren skulle jag vilja säga, att jag har svårt att förstå, hur det skulle kunna bli sämre för de enskilda ledamöterna av kammaren däri-

genom, att en något större krets än den, som omfattas av regeringen, från början haft tillfälle att dryfta spörsmålet.

Till herr Ström vill jag säga, att jag tror, att herr Ström använde något överflödigt våld, då han passade på att taga bort bevillningsutskottets anseende på grund av det sätt, på vilket det behandlat detta spörsmål. Är det riktigt såsom han påstod, har detta anseende icke funnits under de sista elva åren, och då kan herr Ström inte avskaffa detsamma. För elva år sedan gick man till väga på precis samma sätt som man gör nu och som man på grund av omständigheterna ansett vara nödvändigt att gå till väga. Det är klart, att här kunna påvisas en del artiklar, som varit avsevärt mer lyxbetonade än de, som föreslagits i regeringspropositionen, men det har funnits åtskilliga hinder, icke minst i avslutade handelstraktater, mot att kunna höja tullen för just dessa artiklar, som man kanske helst velat komma åt.

Sedan kan man också diskutera, huruvida icke tullsatsen borde sättas högre på vissa artiklar, men eftersom det är fråga om finanstullar, som ha till uppgift att skaffa pengar till statskassan och icke att förhindra importen, så måste de avvägas på sådant sätt, att om också möjligen därigenom importen minskas — och det måste man taga hänsyn till, då man beräknar inkomstresultatet — måste man också samtidigt tänka på att det skall komma in något till statskassan, och för att detta skall ske, måste importen av dessa artiklar fortsätta.

Vad beträffar herr Holmgrens anförande — herr Holmgren är ju en entusiastisk anhängare av mycket hög kaffetull, men däremot mycket förargad över frukttullarna — vill jag säga, att jag tror icke det varit någon av de socialdemokratiska representanterna i utskottet, som haft någon vidare entusiasm för frukttullar. Men i valet mellan frukttull och kaffetull har för oss utgångspunkten icke bara varit frågan, vad det är för något som skulle tullbeläggas, utan också i hur hög grad denna skatt skulle drabba den svenska allmänheten. Herr Holmgren är mycket förargad över att 3 miljoner kronor skola tagas ut i form av frukttullar, men herr Holmgren är synnerligen intresserad av — det har han visat i sin motion — att samma svenska folk skulle betala 10 miljoner kronor i kaffetull. Nu har jag aldrig lyckats lära mig förstå, hur det kan vara lättare för den svenska allmänheten att betala ett belopp av 10 miljoner kronor än att betala ett belopp av 3 miljoner kronor — mig förefaller det vara betydligt lättare att betala 3 miljoner kronor.

Man kan sedan säga, att kaffet kan umbäras, men det vet herr Holmgren och andra också, att varken 15 eller 25 öres tullförhöjning kommer att förhindra kaffeförbrukningen. Det kommer endast att medverka till att man får betala så mycket mera.

Om vi tänka oss, att vi dela upp den svenska allmänheten i inkomstavseende i tre olika klasser, utan att taga någon särskild hänsyn till deras sociala ställning i övrigt, och således tala om en ekonomisk överklass, en ekonomisk medelklass och en ekonomisk underklass, så tror jag vi kunna säga, att det är överklassen och medelklassen på detta område, som drabbas av de ifrågasatta frukttullarna. Man må åtminstone för en hel del inom medelklassen beklaga detta. Den verkliga ekonomiska överklassen har jag inte så stor misskund med, och den ekonomiska underklassen torde i mycket ringa grad få bidraga till dessa tullars betalande därför att de som tillhöra den inte i nämnvärd grad ha råd att äta utländsk frukt. De få i allmänhet nöja sig med den svenska frukten och tycka för övrigt, att den är ganska bra.

Det är dessa skäl, som varit bestämmande för mig vid mitt ståndpunktstagande i denna fråga. Jag skulle vilja säga till herr Holmgren, då han ömmar för våra skogsarbetare och de svåra följderne för dem av deras kaffeförbrukning, att det finns, då det gäller skogsarbetare, en hel del andra svårartade företeelser såväl på det sociala som på det hygieniska området, som de taga mera

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)*

skada av än de göra av kaffet och som det vore mycket lämpligare att söka avhjälpa.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan utom i avseende på kaffetullen, beträffande vilken jag yrkar bifall till den av herr Bärge m. fl. avgivna reservationen.

Herr Bergman: Herr talman! Jag har för min del icke deltagit i det beslut, till vilket bevillningsutskottet kommit, och känner mig därför oförhindrad att gå emot detta beslut i en och annan punkt. I det stora hela instämmer jag med herr Holmgren med avseende på vissa frukttullar, men däremot är jag tveksam ifråga om silket. I avseende på kaffet visar mitt deltagande i hans motion, att jag även instämmer med honom på den punkten, men jag är lika övertygad som han om att det i dag är fullkomligt hopplöst att tänka sig få någon ändring i avseende på den väntade utgången. Det förefaller emellertid, som om det icke borde vara omöjligt att kunna få en proposition från regeringen om att sjukhus kunde tillerkännas restitution för den merutgift, som de måste underkasta sig på grund av tullen på för den sjuka allmänheten nödvändiga artiklar. Det förekommer ju i flera fall, att man medger tullrestitution, och varför skulle det icke vara möjligt beträffande sjukhusen i ett sådant fall som detta? Större delen av den allmänhet, som anlitar sjukhusen, tillhör säkerligen icke de mera bemedlade samhällsklasserna.

Med avseende på kaffet har man här försökt göra gällande, att det är orimligt att taga ifrån människor denna »livsfrönödenhet» och bjuda dem varmt vatten, frukt och potatis i stället. Herr Holmgren har redan påpekat, att detta inte varit hans mening, och det är väl inte heller någon annan förnuftig människas mening. Men vad är det som hindrar, att man tillsätter råg eller korn eller andra sådana nyttiga beståndsdelar till kaffet? Det förekom i stor utsträckning under kristiden, och det var många, som blevo så förtjusta i detta hygieniska kaffe, att de förklarade, att de aldrig ämnade övergå till annat. De mådde bättre av det, sade de. De flesta höllo visserligen icke ord. Men varför inte göra mer propaganda för rågkaffe och kornkaffe? Inte bleve det väl dyrare för skogsarbetarna att skaffa sig sådant? I avseende på vad herr Åström för övrigt sade om skogsarbetarnas ställning, att det fanns andra saker, som det vore viktigare att få ändrade för att få deras svåra läge förbättrat, instämmer jag livligt, och han kan vara övertygad om att varken herr Holmgren eller jag skola undandraga oss att medverka till vad som kan åtgöras i den frågan.

Herr Björnsson: Beträffande de mera principiella frågor, som här kunna vara av intresse, har det sagts tillräckligt av herr Möller och herr Bärge, och jag skall inte spilla många ord därutöver utan ämnar gå till vissa detaljer i förslaget.

Beträffande kaffetullen vill jag säga, att då jag röstar emot en tullförhöjning, sker det inte av någon utomordentlig respekt för kaffet, utan jag resonerar som så, att den lilla tullförhöjning, som här föreslagits, inte har den minsta betydelse i konsumtionsbegränsande syfte. Vill man verkligen med denna beskattning vänja folk av med bruket eller missbruket av kaffe, får man tänka sig, att man tager till helt andra skattesatser. Innan man emellertid ger sig in på den frågan, bör man, misstänker jag, ägna en mycket grundligare behandling åt problemet än den behandling, som vi på dessa få timmar kunnat ägna detsamma. Jag tror inte, att man överhuvud taget lämpligen kan genom statligt ingripande reglera folks levnadsvanor på en detaljpunkt, isolerad för sig, utan man får lov att tänka på folks verkliga eller förmenta behov av stimulantia. Försvåras tillfredsställandet därav, kanske folk ger sig på något annat,

som inte är bättre. Jag tror, att man skall se denna fråga från allmänna synpunkt, och jag vet nog, att professor Holmgren vill ha den betraktad ifrån denna synpunkt, men det ha vi tyvärr nu icke kunnat göra något åt. Som frågan nu ligger, gäller det en ren konsumtionsbeskattning, och då har man att avgöra, egentligen icke på vilka varor skatten skall uttagas, utan vilka skattedragare, som skola betala den. Det förefaller mig då som om man icke, innan den statsfinansiella nöden blivit värre — vi kunna knappast tala om något statsfinansiellt krisår före detta — kan ge sig på de fattigaste i första rummet, och jag vill erinra om att, när beskattningen inte blir så hög, att den på minsta sätt begränsar konsumtionen, är det ju ändå så, att den kommer att träffa familjeförsörjaren ganska hårt i proportion till hans försörjningsplikt. Man må beklaga det så mycket man vill, men så är i alla fall förhållandet. Jag kan gott tänka mig, att man i ett sämre läge än det nuvarande kan komma att behöva taga till både höjd kaffetull och andra lika osympatiska konsumtions-skatter, men jag tycker inte tidpunkten just nu är så beskaffad, att vi äro tvingade till detta.

Beträffande frukttullarna vill jag säga, att på grund av det skäl, som herr Bärge här anfört, nämligen att den torkade frukten lämnats i fred och att man beträffande den färska frukten låter apelsinerna vara i fred, tror jag farhågorna äro något överdrivna beträffande verkningarna av frukttullarna. Jag hoppas åtminstone så.

Det, som för mig varit det allra mest besvärande vid mitt ståndpunktstagande i denna fråga har varit en känsla av att det i detta förslag finns en hel del mycket svåröverskådliga tulltekniska spörsmål dolda, som vi icke kunnat ägna den minsta uppmärksamhet, och jag vill här rädda min själ så långt jag kan genom att säga, att det hela får gå på regeringens ansvar. Ett sådant spörsmål är t. ex. frågan, hur den höjda beskattningen genom tull och accis på konstsilke kommer att påverka tillverkningen av hel- och halvfabrikat och hur t. ex. de i och för sig osympatiska tulltilläggen på vissa automobiler och automobildelar kunna inverka på vår produktion o. s. v. Jag har tyvärr inte kunnat på de få timmar, som stått mig till buds, bilda mig någon som helst uppfattning om detta. Men jag begärde egentligen ordet för att säga något om några tullsats, som vället mig mera bekymmer än de övriga — jag tänker då på grönsakstullarna. Det är därvidlag å ena sidan fråga om en ganska betydande ändring av tullskyddet för en viktig näringsgren, alltså produktionen under glas av dessa färska grönsaker, och å andra sidan är det en konsumtionsskatt, vilken, som professor Holmgren med rätta framhållit, drabbar alldeles särskilt hårt vissa kategorier av sjuka — framför allt sockersjuka, tänker jag mig. Inom utskottet hade jag just i fråga om nämnda tullsats yrkat rent avslag, men jag vill erinra herr Holmgren om att det inom utskottet yrkats på mycket högre tull särskilt på tomater, vilket han var särskilt ömtålig för; det hade yrkats tullförhöjning till det dubbla. Jag vill nu begagna tillfället att säga, att utskottsförslaget måste betraktas såsom en kompromiss mellan ganska långt gående protektionistiska yrkanden, där man ville ha dessa tullar fördubblade, och önskemål, som gingo i rakt motsatt riktning. Det är en kompromiss inte bara kvantitativt utan, efter min mening, också kvalitativt, ty vi ha härmed fått fastslaget, att de tullförhöjningar, som nu göras, ha en finanstulls karaktär — de äro bara provisoriska. Jag känner mig således oförhindrad att vid nästa riksdag med glädje i nödfall yrka på, om anledning finnes, men i varje fall att rösta för sloandet av dessa provisoriska tullar. Och detsamma gäller beträffande vissa andra tullar, som här finnas upptagna — citrontullen t. ex. tror jag alldeles särskilt, att man mycket väl kunnat låta bli.

Så som förhållandena lågo till i utskottet, får man nog se denna fråga ur den synpunkten, att man, genom att taga detta förslag, slipper taga något, som

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)*

är ändå värre, och därför, herr talman, kommer jag att beträffande förslaget i stort sett rösta med utskottsmajoriteten men instämmer med herr Bårg i fråga om kaffetullarna.

Herr Holmgren: Jag skall icke uppehålla kammaren längre med frågan om kaffetullen. Jag vill bara med anledning av herr Åströms senaste anförande säga ett par ord.

Herr Åström sade, att de fattigaste befolkningslagren hade inte råd att kosta på sig utländsk frukt utan måste nöja sig med att äta svensk frukt och att de mädde bra av det, medan däremot de fattigaste befolkningslagren drabbades av en förhöjning av kaffetullen. Det där tror jag inte alls är riktigt. Jag har en mycket livlig beröring just med de befolkningslager, som herr Åström talade om, och jag vet, och det vet var och en, att det finns inte en arbetarpojke och inte en arbetarflicka i Sverige, som inte äter utländsk frukt, bananer och äpplen, ja, det finns knappast på landet, det vågar jag påstå, en bonddräng, som inte gör det. Det är således inte riktigt vad herr Åström vill göra gällande, att tullen på utländsk frukt icke drabbar hela befolkningen — även de fattigaste.

Herr Möller: Jag skall be att få göra bara ett par korta repliker. Det är alldeles riktigt, som herr Nilsson i Kristianstad anmärkt, att de motioner, som socialdemokraterna väckt, inte underlätta budgetläget. Vi äro de sista att bestrida detta. Vi ha väckt motionerna ur andra synpunkter, och vi ha framlagt finansplan för dem också; och om icke enligt vår uppfattning prisläget varit sådant, att dessa motioner varit befogade, kunde det icke kommit i fråga att vi accepterat större delen av de tullförslag, som här föreligga. Ty då hade vi i stället kommit att yrka, att pengarna skulle tagas antingen genom en förhöjning av den direkta skatten eller genom minskning av militärtitlarna eller måhända genom båda medlen. Nu ha vi tyvärr nödgats taga i anspråk dessa inkomstkällor, både förhöjningen av den direkta skatten och minskningen av militärtitlarna, för att finansiera vårt eget krishjälpsprogram. I annat fall skulle striden om dessa tullar i dag haft en helt annan karaktär, det kunna herrarna vara övertygade om. Det är därför vi befinna oss i ett tvångsläge.

Det är klart, att det måste skaffas pengar till statskassan för att finansiera sådana ting, och vi anse oss inte kunna förbruka sådana inkomstkällor, som vi anvisat nu, för att sedan stå tomhänta, då det gäller att finansiera vårt eget kristidsprogram.

Hans excellens herr statsministern anmärkte, att vi varit med om en höjning av kaffetullen förut. Ja men, mina herrar, den gången var inkomstskatten uppe i 175, men den är för närvarande 145. Vi hade en kristid då också, men det var en mycket betydande skillnad på hur vi då hade ansträngt speciellt den direkta beskattningen, jämfört med ansträngningen i det avseendet nu. Det är omöjligt att förespä, vilken verkan de nu föreslagna tullsatserna komma att få på priserna, och jag önskar ingenting högre än att herr statsministern skall få rätt gentemot Banankompaniet, som i brev — jag förmodar att de flesta av riksdagsmännen fått liknande brev — meddelar, att denna förhöjning av banantullen kommer att medföra en ökning av bananpriset med 20 öre per kilogram, men det tjänar, som sagt, ingenting till att spå något därom, ty vi veta i själva verket ganska litet om på vilket sätt dessa tullförhöjningar komma att påverka priserna i olika riktning.

Emellertid förbigick, såvitt jag kunde uppfatta, herr statsministern fullständigt att svara på de frågor, som jag framställde. Jag lämnar herr von Geijers indignation å sido. Såvitt jag har kunnat förstå högerpartiets ställning till

tullfrågorna, önska dess medlemmar egentligen ingen prövning av dessa frågor — de äro gladast, om man slipper att pröva dem, därför att det tillhör deras älsklingspolitiska önskningsar, att man skall pålägga tullar. Jag tror därför uppriktigt sagt inte, att herr von Geijers bekymmer för de enskilda riksdagsmännens möjligheter att sätta sig in i ärendena få tagas allt för allvarligt. Då herr Nilsson i Kristianstad prisade detta förslag, framgick det ju också tydligt, att han hade sin lyckliga dag i dag. Han fick äntligen en del av de önskemål förverkligade, som han under så många år förgäves har slagits för. För honom existerade inte, såvitt jag kunde förstå, beträffande de flesta punkterna — det skulle då möjligen vara med undantag för silket — några frågor, där man kunde hysa tvivelsmål, utan de tullförhöjningar, som regeringen här har föreslagit, äro för honom det rena evangeliet. Trots att jag alltså menar, att man inte får taga herr von Geijer på alltför djupt allvar — ty han känner nog sin partivän herr Nilsson i Kristianstad — måste jag säga, att det var en högst besynnerlig opposition han företrädde, då han gjorde gällande, att regeringen icke borde kunna på förhand rådgöra med förtroendemän från riksdagens olika partier. Jag förmodar, att man inom högerpartiet likaväl som inom den socialdemokratiska riksdagsgruppen har haft sammanträde för att överlägga rörande de nu föreliggande frågorna. Vi hade ett sammanträde i går för att taga ställning till dessa saker. Därvid kunde det egentligen inte ges ett ordentligt svar på en enda sakfråga, därför att ingen i riksdagen har haft tillfälle att grundligare sätta sig in i verkningarna av en hel rad av dessa föreslagna tullförhöjningar. Det var bara att svälja förslaget — det var faktiskt det besked vi fingo. Eftersom vi inte kunna föreslå något bättre, är det intet annat att göra än att svälja förslaget trots all irritation och alla bekymmer, som det väcker. Om det nu funnits några ledamöter av vår riksdagsgrupp — det behövde inte ha varit några av de s. k. partiledarna, det kunde varit någon eller några bland dem som senare skulle ha att pröva ärendet i bevillningsutskottet — som haft tid att litet grundligare sätta sig in i konsekvenserna av förslaget, och de kunnat lämna, låt mig säga, en ordentlig redogörelse för vad det förslag, som här förelägges riksdagen, kunde betyda på olika punkter, hade det väl bara varit nyttigt, och det hade varit nyttigt även för de riksdagsmän, som inte själva varit med om de förberedande rådslagen med den regering, som framlägger propositionen. Inte skulle väl detta ha skadat någon eller berövat någon annan riksdagsman den fria prövningsrätt, som han sedermera skulle ha, men som i detta fall inte har existerat och enligt sakens natur inte kan existera. Även om herr von Geijer eventuellt har under åratal studerat dylika ting, måste dock jag för min del fränsäga mig möjligheten att verkligen i sak kunna bedöma åtskilligt av vad som här föreligger.

Man har från regeringens sida fullkomligt gått förbi de frågor, jag framställde. Den första frågan gällde, i vilken mån detta är finanstullar och i vilken mån det är skyddstullar. Man har sagt, att det är så svårt att draga gränsen. Man vet så litet om detta. Det är klart — säger man — att några av tullförhöjningarna komma att verka litet som finanstullar och litet som skyddstullar. Det är med sådana lösa resonemang vi skola låta oss nöja och ge oss till tåls. Vad beträffar den andra punkten, där jag icke heller fick något svar, kan man visserligen säga, att en förklaring lämnats redan i propositionen, och det medger jag, men jag tror dock, att det kan vara nyttigt att ha även från denna riksdagsdebatt till dagens diskussionsprotokoll antecknad en försäkran från regeringen, att detta icke innebär någon förändring i Sveriges handelspolitiska inställning. För min del är jag villig att acceptera, att detta icke är regeringens avsikt, men jag måste medge, att när jag får 78 nya tullar att svälja, önskar jag, att det skall så pregnant, som det överhuvud taget är möj-

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)*

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

ligt, finnas utsagt i den svenska riksdagen, att här icke är fråga om en förändring i vårt lands allmänna handelspolitiska inställning.

Herr talman! Detta är vad jag har att säga. Jag hoppas att för min del icke behöva taga till ordet vidare under denna debatt.

Herr statsrådet **Hamrin**: Herr talman! Den kritik, som förut under debatten från herr Möllers sida lär ha riktats mot regeringen för själva sättet för behandlingen av denna fråga, har, enligt vad jag erfarit av statsministern, redan blivit av honom bemött. Då herr Möller nu upprepar denna kritik, nödgas jag emellertid lämna kammaren några meddelanden rörande denna sak.

Jag vill då först framhålla, att herr Möller kan väl inte gärna inbilla sig, att det kan ha varit ett intresse för regeringen eller för mig att forcera behandlingen av en fråga som denna. Tvärtom. Det är nämligen uppenbart, att arbetet för att forcera fram denna proposition varit betungande, men det har varit nödvändigt med hänsyn till alla rykten och uppgifter, som tid efter annan ha lämnats i pressen. Naturligtvis ha dessa förhandsmeddelanden medverkat till att statsintresset blivit lidande.

Beträffande behandlingen av frågan vill jag endast tillägga, att jag under loppet av förra onsdagen och torsdagen var i förbindelse med partiledarna, att jag på torsdagen också meddelade bevillningsutskottets ordförande propositionens huvudsakliga innehåll — även tidigare hade jag haft samtal med honom om den väntade propositionen. Jag har också erfarit, att på torsdagen vissa upplysningar rörande förslaget lämnades i bevillningsutskottet. — Korrektur till propositionen överlämnades såväl till bevillningsutskottets ordförande som till partiledarna vid samma tidpunkt.

Jag kan därför, herr talman, inte annat än tillbakavisa den kritik, som riktas mot regeringen och mot mig i fråga om behandlingssättet. Ingenting hade kunnat vara mera önskvärt från min sida än att denna proposition kunnat behandlas på samma sätt som alla andra propositioner. Jag vet, att statsministern också har erinrat om det precedensfall, som här kan åberopas, och jag vill tillägga, att jag då själv var ledamot av bevillningsutskottet och där deltog i behandlingen av dessa frågor.

Utöver detta skall jag, herr talman, tillåta mig att säga några ord om propositionen i dess helhet.

Det förhåller sig så, att vi här i vårt land i motsats till, jag höll på att säga alla världens länder, under loppet av de sista fem, sex åren kunnat lätta skattetrycket på de svenska medborgarna med omkring 80 miljoner kronor. Jag undrar, mina herrar, vilket land kan uppvisa en proportionellt sett motsvarande sänkning av de direkta och indirekta skatterna. När det förra budgetförslaget uppgjordes — alltså på hösten 1930 — funnos möjligheter att taga i anspråk besparade medel i en mycket stor omfattning och därigenom kunde man undvika nya eller höjda skatter. Huruvida läget tidigare varit, känna vi till. Jag erinrar om att en av mina företrädare hade den stora förmånen att, när han summerat ihop de beräknade inkomsterna och fastställt det förslag till utgiftsstat, som han ämnade framlägga, kunna minska de direkta och indirekta skatterna med i runt tal 25 miljoner kronor. När förra hösten motsvarande tablå över budgetställningen var uppgjord, och jag hade att taga ställning till frågan om ytterligare skatter, fanns det ett hål i budgeten på 74 miljoner kronor. Då fanns enligt min mening icke någon möjlighet att i nämnvärd utsträckning tillgripa fonderade eller besparade medel, utan det måste bli nya skatter. Herrarna känna till, hur finansplanen är upplagd. Jag har föreslagit en extra inkomstskatt, som på många håll har mött mycket ovilja, och jag föreställer mig, att man även i fortsättningen kommer att gå till angrepp mot denna nya skatt. Men jag är lika säker om — det må jag säga — att riksdagen kommer

att godkänna densamma. Och jag tror, att de som drabbas av denna nya skatt få vara tacksamma, om det stannar vid det belopp, som är föreslaget. Jag har vidare föreslagit en höjd spritskatt. En av herr Möllers meningsfränder har ironiskt talat om att jag tillgriper denna beskattning i större utsträckning än någon regering förut har gjort. Jag svarar endast: »Sorgens beklagande undanbedes!» Jag är tillräckligt realistiskt betonad för att använda de möjligheter till skatteskärpningar, som finnas och som drabba varor, vilka jag personligen och, jag tror, de flesta ledamöter i denna ärade kammare anse tillhöra de umbärliga. Jag har föreslagit en höjning av maltskatten. Jag satte där in mina ansträngningar på att förmå tillverkarna att bära den största delen av denna ökade skattebörd, så att skattehöjningen icke skulle drabba konsumenterna. Slutligen fattades det i alla fall — om jag bortser från andra tillskott — ett belopp av omkring 20 miljoner kronor, för vars täckande jag icke fann någon annan utväg än att tillgripa en ökning av den indirekta beskattningen genom höjda och nya tullar.

Naturligtvis är jag, herr talman, mycket och uppriktigt tacksam för det behandlingssätt, som denna proposition rönt från bevillningsutskottets sida. I uttrycken för min tacksamhet inbegriper jag jämväl dem som stå som reserveranter. Ty den finansminister är inte född och kommer aldrig att finnas, som förmår att framlägga en proposition till riksdagen, vilken går ut på höjda skatter och tullar och vilken tillfredsställer alla. Det måste givetvis bli så, att man har olika synpunkter på själva avvägningen mellan direkta och indirekta skatter, och när man kommer in på den indirekta skattehöjningens väg, har man olika meningar om vilka varuslag böra drabbas — alltså, vilka varuslag äro oundgängliga och umbärliga, vilka varuslag äro lyxbetonade o. s. v.

Beträffande den omstridda frågan om kaffetullen ber jag att få erinra om — vad som redan tidigare här lär hava framhållits — att i ett svårt läge fick en av mina företrädare acceptera en förhöjning av 38 öre per kilogram. Formellt framlades förslaget härom i en enskild motion, men det är ju känt för alla, att det var efter anvisning från finansministerns sida. Hur drabbade denna skatteförhöjning? Jo, mina herrar, förhållandet var det, att vi då hade ett högre partipris på kaffet än nu och detta partipris höjdes genom tullförhöjningen med inte mindre än 38 öre. Men vad som är ännu mer anmärkningsvärt, är, att vi då hade ett sockerpris på 1 krona 33 öre per kilogram. I dag är priset 29 öre för kilogram. Kaffe och socker höra dock ganska intimt tillsammans. Skall man rätt bedöma kritiken, bör man också taga hänsyn till det statsfinansiella läget då och nu, och därvidlag gör jag gällande — utan att vilja kasta in någon brandfackla i diskussionen — att det då fanns mycket större möjligheter att undvika den betydande förhöjning, som tullens ökning med 38 öre innebar, än det nu finnes att undgå den föreslagna tullförhöjningen.

Det må också, herr talman, tillåtas mig att säga, att jag både såsom ledamot av andra kammaren och såsom medlem av bevillningsutskottet ständigt har ställt mig på deras sida, som velat tillgodogöra sig de möjligheter, vilka funnits för att lindra skattetrycket för de stora massorna av landets små inkomsttagare. Ingen kan med skäl rikta någon beskyllning mot mig av motsatt innebörd. Den tullförhöjning på kaffe, som här är föreslagen, har jag alltså ansett mig vara nödsakad tillgripa för att täcka en del av det belopp av 20 miljoner kronor, som jag beräknat vara nödvändigt för att få det hela att gå ihop.

Här har också, även av herr Möller, vill jag minnas, nämnts något om att man skrämt med en förhöjning av priset på bananer. Där om vet jag intet. Jag vill endast erinra om att försäljningen av denna vara i vårt land — jag säger tyvärr — är i mycket hög grad förtrustad och monopoliserad. Jag skulle kunna berätta för herrarna om en erfarenhet, som jag personligen en gång

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

gjort, då jag besökte Centralamerika och såg, hur man där lastade bananer på stora ångare, som voro destinerade till Europa. Jag frågade om det pris, som där betalades för bananerna, och jag gjorde mig sedan, när jag kom hem, underrättad om priset på samma vara i vårt land. De disproportioner, som jag därvid konstaterade, medge mycket väl, menar jag, en sådan utveckling av prisfrågan, att denna tullförhöjning kan bäras utan någon prisfördyring i detaljhandeln. En av herr Möllers meningsfränder i andra kammaren yttrade också nyss — jag vet inte med vilket skäl — att han inte befarade någon prisförhöjning på bananer.

Jag skall sedan bara yttra några få ord om den nya skatt, som här är föreslagen, nämligen accisen på konstsilke. Jag har förut i medkammaren meddelat, att jag i går mottog ett telegram undertecknat av direktören i Svenska cellulosaaföreningen, vilken å sin sida hade mottagit ett protesttelegram från Schweiz, där man gjorde gällande, att en förhöjning av tullen på konstsilkegarn skulle öva menligt inflytande på vår export på Schweiz av den massa, av vilken schweizarna tillverka konstsilke. Jag förmodar emellertid, att denna uppgift är baserad på en missuppfattning eller kanske rättare sagt på bristande kunskap om vad Kungl. Maj:ts förslag innebär, ty konkurrensen mellan de utländska fabrikerna och den enda svenska fabrik, som finnes på området, blir ju precis densamma efter genomförandet av förslaget, som den hittills varit och för närvarande är. Samtidigt som tullen på konstsilkegarn höjes från 2 kronor till 5 kronor, drabbas den svenska industrien av denna accis, som precis motsvarar tullförhöjningen. Nu kan man naturligtvis göra gällande, att genom den prisfördyring, som dock äger rum på den färdiga produkten, konsumtionen minskas, och därigenom skulle detta få en handelspolitisk innebörd. Ser man på siffrorna för utvecklingen av denna industri med dess helfabrikat, tror jag för min del, att det icke finns någon som helst grund för sådana farhågor. För blott ett tiotal år sedan hade vi liten eller ingen användning av denna vara, och sedan dess har såväl den svenska fabrikationen som importen alldeles oerhört stegrats. Det finns i propositionen en uppgift om användningen — alltså den sammanlagda importen och tillverkningen inom landet — på, jag vill minnas, 1,350 ton eller 1,300 ton. Jag har i dag erfarit, att motsvarande siffra för år 1931 var 1,600 ton. Jag tror, att utvecklingen också härnå kommer att gå i samma riktning, även om man vidtar denna lilla tullförhöjning och inför en motsvarande accis. För första året beräknas denna lämna närmare 1 miljon kronor, men jag är för min del övertygad om att denna accis kommer att bli en inkomstkälla av en viss betydelse, då denna varas användning, som jag antytt, är stadd i en mycket rask utveckling.

Det är givetvis, herr talman, i och för sig icke med några angenäma känslor, som jag lagt fram denna proposition, vilken onekligen går ut på och måste medföra ett ökat skattetryck för dem som i större eller mindre utsträckning använda just dessa varor. Men någon annan utväg har jag icke funnit, och jag är alldeles övertygad om att, därest icke något för oss otänkbart inträffar i världen, den som efterträder mig får mycket större svårigheter och verkligen får använda skatteskruben i långt större utsträckning än vad som hittills varit fallet. Vi böra vara tacksamma över att vi ännu inte behövt belasta det svenska näringslivet och de svenska medborgarna i större utsträckning än förhållandet nu är. Jag fruktar, att vi — såsom herr Engberg för en stund sedan yttrade i medkammaren — blott stå i början av svårigheterna.

Herr Bürg: Herr talman! Jag begärde ordet för att säga några få ord, som jag glömde i mitt förra anförande.

Jag ber att få hänvisa till sid. 18 i propositionen, där de sakkunniga behand-

la spörsmålet om tullen å frukter, särskilt de mycket omtalade äpplena och päronen. Då herr finansministern icke har gjort någon erinran mot de sakkunnigas påpekande, vågar jag hoppas, att de ord, som där uttalas, icke allenast äro de sakkunnigas utan även finansministerns. Det erinras där om »Kungl. Maj:ts grundlagsenliga rätt att nedsätta och borttaga tullar, en rätt som vid inträffande felslagning av den svenska fruktskörden skulle kunna tagas i bruk». Om nu den olyckan skulle hända, att vi få ett dåligt fruktår, vill jag vädja till regeringen att icke glömma bort detta, som jag betraktar såsom en utfästelse.

Härutöver ber jag att få säga ännu ett par ord. Herr finansministerns upplysningar angående de meddelanden, som lämnats till utskottet och till partiledarna, äro, såvitt jag känner, riktiga. Men detta innebär likväl, att utskottet icke haft längre tid på sig än fredagen först och främst för att få en föredragning av detta omfattande ärende och vidare för att fatta beslut i ärendet, så att utskottets betänkande kunde gå i tryck redan på fredagskvällen. Herrarna förstå, att när det är fråga om en sådan mängd rubriker, som det här gäller, måste föredragningen ske synnerligen knapphändigt, utan att några överläggningar därutöver ens kunde ifrågakomma. Jag ber också få meddela, att först en halv timme före detta plenums början kunde lämnas en skriftlig uppgift på vad de föreslagna förhöjningarna beträffande de olika positionerna i tulltaxan komme att ge. Man ryggar i varje fall tillbaka för en sådan ordning. Jag vill inte lasta regeringen härför. Den har haft sina vällovliga avsikter, men faktum kvarstår, att det hela ter sig såsom ett synnerligt hastverk.

Då herr finansministern erinrade om hurusom vi förut hade gått med på en betydligt större höjning av kaffetullen än den nu föreslagna, tycker jag, att herr finansministern också själv borde ha påpekat, att detta dock var i ett väsentligt bekymmersammare läge än det vi i dag befinna oss i. Härmed vill jag också ha sagt, att den dag kan komma, som finansministern spår om — Gud skydde oss för den, men jag fruktar, att den kan komma — då man får svälja värre saker än som här äro föreslagna. Vi skola inte vara för säkra i det hänseendet. Jag kan dock inte hjälpa, att jag tycker, att man för ögonblicket kunnat undvika kaffetullen genom att begagna den ganska ofarliga utväg, som har anvisats av reservanterna i utskottet. Jag vill också erinra om att vid det föregående tillfälle, då höjning av kaffetullen beslutades, slog åtminstone riksdagens vänster enligt en ring omkring principen att icke använda rusdrycksmedlen i den allmänna budgeten, även om man då nödgades använda det s. k. rörsystemet. Vår nuvarande finansminister har resolut sprängt denna ring, och min aktning har han för det. Nu är alltså inte det hindret i vägen. När herr finansministern själv här föreslår en höjning av spritaccisen med 60 öre per liter, är det således inte längre någon orörd princip, som man ger sig in på, om man höjer denna skatt till 90 öre. Genom en dylik åtgärd skulle man inte allenast undvika att höja kaffetullen utan i allt väsentligt undgå att höja frukttullarna. Jag tror inte, att den beräkningen slår fel, och då har jag för min del, utan att vilja lasta någon, svårt att förstå, att man har dragit sig för att begagna sig av denna utväg.

När herr Holmgren till slut talar om hur litet den där förhöjningen av kaffetullen betyder som skatt, så vill jag säga, att den betyder likväl över 6 miljoner kronor, under det att de andra tulltaxenumren, som herr Holmgren gjorde så stort nummer av, inte betyda på långt när så mycket, nämligen bananer ungefär 1,100,000 kronor och äpplen och päron något över $2\frac{1}{2}$ miljoner kronor. Äro 6 miljoner kronor en obetydlig beskattning, så tycker jag, att man måste erkänna, att de tullsatser, som ge avsevärt mycket mindre, också skola vara obetydliga.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägga till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Herr Lindley: Herr talman! Jag har begärt ordet endast för att ge min anslutning till de synpunkter, som framförts från de talare, som här uttalat sina betänkligheter gentemot den ifrågasatta höjningen av tullsatsen för frukter och i fråga om blomkål och dylikt. Jag anser nämligen, att den föreslagna höjningen inte kan vara av sådan nytta för statskassan, att den kan uppväga den skada, som tillfogas därigenom att man höjer priserna på dessa varor. Det blir ofrånkomligt, att priserna komma att höjas.

Jag är inte själv någon vegetarian och blir det troligtvis aldrig, men jag kan inte underlåta att säga, att jag har en klockarkärlek för dessa människor i Sydeuropa förnämligast, som använda sig av vegetabiliska livsmedel. Genom en ökad tull här i vårt land på sådana vegetabiliska livsmedel försvårar man deras användande och klipper därjämte på så sätt även av strävandena att få vårt folk att mer och mer använda vegetabiliska livsmedel.

Jag tror också, att själva vinsten för statskassan kan inte vara så förskräckligt stor, att man precis behöver räkna med den som en nödvändighet. Jag tror, att den vinst, som man får av en banantull, givetvis skall lämna till och med mera. Det är tydligt och klart, därför att bananer förbrukas i en mycket, mycket större utsträckning av alla samhällsklasser i vårt land och synnerligast av barnen. En tull på bananer kan dock bli till skada, då denna frukt ju är gagnelig.

Att jag begärde ordet, berodde egentligen därpå, att ehuru en hel del talare ha yrkat avslag på olika tullsatser, har ändock ingen nämnt en så pass viktig post som potatisen. Här har ju Kungl. Maj:t föreslagit en förhöjning av tullen från 2 kronor 50 öre till 10 kronor, alltså en ökning på 7 kronor 50 öre. Nu kan man säga, att den färska potatisen under månaderna februari, mars och april och kanske början av maj månad skulle kunna betraktas som varande en lyxartikel, som bör påläggas extra beskattning, därför att denna potatis inte är odlad på öppen jord utan odlad i drivhus. Den potatis däremot, som odlas på kalljord i de sydligt belägna länderna, kommer ju i marknaden i slutet av maj eller i början av juni. Denna potatis kan väl inte betraktas som varande en lyxvara, och faktum är, att det är inte bara överklassen, som använder denna tidiga potatis, utan den förekommer även i mycket stor utsträckning bland arbetarna. Synnerligast under juni månad vid midsommartid förekommer väl nästan allmänt, att arbetarna, såsom särskilt smakligt, försöka skaffa sig litet färsk potatis. Att fördyra denna potatis tycker jag verkligen inte är så absolut nödvändigt och framförallt inte med en sådan ökning av tulltaxan, som här föreslagits.

Nu är ju det så att vi ha blivit ställda inför ett fait accompli. Här har nu ingen kunnat påyrka några ändringar i det framlagda tulltaxeförslaget, just därför att man inte har haft någon tid att väcka några motioner. För övrigt hade motionerna i alla fall inte kunnat behandlas. Vi äro således ställda inför ett sådant fait accompli, att man måste taga alltihop i klump eller avslå alltsammans. Det finns inget annat alternativ.

Då emellertid intet yrkande har framställts beträffande potatisen, ber jag, för att åtminstone en röst skall få göra sig gällande och antecknas till protokollet, att få yrka avslag på tulltaxenummer 50 (statistiskt nummer 106).

Herr Ström, Fredrik: Herr talman! Jag skulle vilja hemställa till kammaren, huruvida ändå inte denna debatt visar, att det är något alldeles orimligt, att riksdagen skall på detta sätt överrumplas och att en verkligt ingående prövning, en realprövning, skall bli omöjliggjord. Riksdagsrepresentanternas motionsrätt och prövningsrätt har fullkomligt omöjliggjorts, och till och med, som vi nu ha hört av bevillningsutskottets ärade vice ordförande, har även bevillningsutskottet i verkligheten varit berövat sin prövningsrätt. Detta är

en fullkomlig orimlighet och en absurditet och kan under inga förhållanden försvaras.

Jag vill också säga det, att jag tycker, att det hade varit bevillningsutskottets plikt att reagera mot att på detta sätt forcera fram ett avgörande och att det hade varit ofantligt mycket bättre även för sakens skull, om man hade behandlat frågan i grundlagsenliga former. Det är icke grundlagsenligt att i utskott behandla en proposition på fredagen, när den först utdelas på lördagen i kamrarna och kamrarnas ledamöter inte ha någon möjlighet att kunna utöva något verkligt inflytande på ärendets utgång. Detta är, som sagt, en fullständig orimlighet.

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! När jag hörde herr Fredrik Ström återigen rikta anmärkning mot bevillningsutskottet för att vi inte hade gått grundlagsenligt tillväga, vill jag säga honom, att vi ha iakttagit all grundlagsenlighet därvidlag. Vi ha inte formellt behandlat ärendet, förrän vi fått propositionen remitterad till oss. Att vi haft en förhandsprövning av densamma torde icke strida på något sätt mot grundlagen, ty det blir samma karaktär, som om Kungl. Maj:t hade tillkallat vissa representanter från olika partier för att låta dem taga del av propositionen något i förväg. Men det kan väl vara lämpligare, att bevillningsutskottets ledamöter fingo göra det, som sedan hade till uppgift att företaga den sakliga och grundlagsenliga granskningen.

Då jag nu ändå fått ordet, vill jag med anledning av herr Möllers yttrande här, då han i dag tycktes spåra hos mig något särskilt söndagshumör med anledning av det förslag, som låg på riksdagens bord, säga, att det finns ingen särskild grund för mig att vara på särskilt gott humör inför dessa finanstullar, som vi nu stå inför att nödgas genomföra. I den lilla mån, som de utgöra skyddstullar, äro de så minimala, att de kunna sannerligen inte bringa upp något större uttryck av glädje, men det är ju klart, att i den lilla mån, de kunna ha den karaktären, äro de välkomna, och jag tror också, att det är en synnerligen lycklig utveckling, om vi t. ex. på trädgårdsområdet kunde få till stånd en ökning av vår inhemska produktion. Den produktionen har mycket stora möjligheter att kunna ökas, och det blir säkerligen till nytta för den utvecklingen ur arbetstillgångssynpunkt och säkerligen även till stort gagn för konsumenterna.

Med anledning av den farhåga, som herr Lindley nu hade mot den färska potatisen, att den skulle bli fördyrad, vill jag tillråda herr Lindley, som jag tror förstår sig på dessa saker, att han skall hålla sig till den färska svenska potatisen, ty den utländska potatis, som man får under denna tid, är mycket sämre. Det är inte alls samma goda arom på den som på den, vi odla själva här hemma. Det skall herr Lindley bemärka, när han köper färsk potatis tidigt på sommaren. Han skall då se till, att han får rätt sort, d. v. s. svensk potatis. Annars får man inte valuta för sina pengar och man blir på dåligt humör, om man skulle få italiensk potatis, som varit på väg flera dagar.

När bevillningsutskottets högt ärade vice ordförande erinrade om det förhållandet, att vid förra tillfället, då vi nödgades höja kaffetullen rätt kraftigt, avgavs det löftet, att man skulle sänka densamma, då tillfälle därtill kunde ges, och att detta löfte inte hade infriats av bevillningsutskottet och riksdagen, vill jag erinra om att det finansiella läget icke har varit sådant, att man har kunnat lätta på dessa indirekta skatter. Vid det tillfället, då sådan möjlighet fanns, vägde vi mellan, huruvida detta löfte skulle infrias eller om man skulle lätta på skattebördan på en annan artikel, som ofta kommer att nämnas i samband med kaffet, nämligen sockret. Vi hade vid det tillfället 16 öres skatt på sockret. Då gick man den vägen, att man kom överens om

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

att taga bort sockerskatten och behålla en del av kaffetullen. Jag tror, att det var en väg, som var både klok och riktig. Med den konsumtionsökning, som vi haft på socker under de senare åren, äro vi nu uppe i en förbrukning på 250,000 ton om året. Varje öre på ett kilo socker gör därför $2\frac{1}{2}$ miljoner kronor. Hade vi haft kvar 16 öres skatt på socker, så hade det gjort 40 miljoner kronor, vilket belopp emellertid som indirekt skatt har avlyfts från sockret. Som kompensation för detta har kanske behållits någon del av den kaffetull, som vid det tillfället, då den förhöjdes, gavs halvt löfte om att man skulle taga bort.

Herr Bergman: Herr talman! Det är endast en kort anmärkning, som jag har att framställa. Jag föranleddes att begära ordet på grund av herr finansministerns yttrande, då han nu förklarade här, liksom han lär ha gjort under remissdebatten i andra kammaren mot en medlem av sitt eget och mitt parti, att han ville veta, vad man kunde anvisa för andra utvägar. »Jag hade ingen annan utväg», säger han.

Jag ber med anledning därav få erinra om att i en motion här i kammaren ha herr Holmgren och jag bland annat yrkat på en sådan höjning av tobaksskatten, att det skulle innebära ett öres höjning på varje cigarrett. Detta skulle inbringa, om jag inte är oriktigt underrättad — under förutsättning av lika stor konsumtion, vilket vi dock skola hoppas, att det inte skall bli — omkring 19 miljoner kronor. Naturligtvis bör en sådan höjning resultera i en av oss åsyftad minskad konsumtion, men nog tror jag, att man kan — jag höll på att säga tyvärr — räkna med 10 miljoner kronor. Finansministern tager emellertid endast ut 5 miljoner kronor av tobaken. Där ha vi alltså anvisat en utväg.

Vidare finns den möjligheten, som redan påpekats flera gånger vid denna riksdag och senast i dag av föregående talare, nämligen att höja spritskatten. Jag tror, att på dessa båda poster kunde statsrådet med säkerhet fått in vad han vill taga ut av så nyttiga artiklar som vissa frukter.

Nu har jag inte något emot de flesta av här föreslagna lyxtullar — nämligen på *verkliga* lyxartiklar — men i avseende å frukten kunde han väl ha besparat oss den ledsamheten genom att i stället taga ut litet mer av de båda posterna sprit och tobak, vilket jag tror skulle ha vunnit en långt allmänare anslutning.

Herr statsrådet Hamrin: Det är alldeles uppenbart, att de skatteköllor, som blivit berörda av herr Bergman, blivit undersökta med hänsyn till deras möjlighet att lämna större tillskott.

Jag skall inte taga upp någon diskussion här med herr Bergman angående tobaksskatten. Jag har en fullkomligt motsatt uppfattning angående möjligheten att på det sätt, som herr Bergman föreslår, taga ut det belopp, som han tror skulle bli resultatet av ett godkännande av hans framställning. Jag tror, att i stället för att lämna detta tillskott skulle det visa åt andra hållet, och då är ju bristen i alla fall kvar.

Beträffande spriten förvånar det mig, att herr Bergman överhuvud taget går in på denna fråga i detta sammanhang. Vi ha ju en stor nykterhetskommitté, som arbetar med spritfrågan och som får ta upp detta spörsmål. Jag gör gällande, att herr Bergman på nuvarande stadium är alldeles för tidigt ute. Jag vill påpeka, att tillskottet av spritmedel, d. v. s. höjningen av priset — om jag tager den stora artikeln brännvin — är 20 procent och därutöver, under det att höjningen på kaffe gör ungefär 5 procent. Tager jag däremot den färdiga varan och därmed avser drycken kaffe, föreställer jag mig, att det

blir någon tiondels eller kanske rent av hundraedels procent. Jag överlämnar, som jag sade för en stund sedan, till min efterträdare att använda herr Bergmans väg för att skaffa mera pengar, ty han behöver också möjligheter för att kunna fylla de tomrum, som då uppstå.

När jag nu, herr talman, tagit till orda, vill jag ytterligare understryka, att jag förstår inte, att man riktar någon kritik mot regeringen rörande behandlingen av denna fråga. Vi ha inte kunnat handla annorlunda. Vill man verkligen kritisera behandlingssättet, då skall man rikta den kritiken mot annat håll, som delvis ligger inom riksdagen och delvis utanför. Det har varit för att tillgodose och tillvarata det allmännas intressen, som vi handlat. Regeringen saknar också varje möjlighet att genomdriva någonting först och främst mot grundlagens bestämmelser och även med hänsyn till de parlamentariska förhållandena.

Det står herrarna fritt alltså att avslå alltsammans.

Herr Bergman: Herr talman! Jag gläder mig givetvis över, att herr statsrådet rekommenderar min väg åt sin efterträdare. Det visar ju att han anser vägen gångbar. Han synes höra till dem som vilja, att yxan skall gå, fastän han inte själv vill hålla i skaffet.

Men samtidigt med att finansministern rekommenderar metoden åt efterträdaren synes han tro, att dessa skattetitlar, i fall man gör en avsevärd höjning, komma att bli en missräkning, i det att folk i stor utsträckning upphör att begagna varorna i fråga. Ja, det vore ju mycket glädjande både ur finansministerns och min synpunkt med hänsyn till en annan sida av saken, men jag tror tyvärr inte, att det går alldeles så, som herr statsrådet tycktes anse. Jag får i avseende å spriten ännu en gång erinra om Danmark, där man gått denna väg i en alldeles oerhörd utsträckning, långt större än jag här föreslår. Där hade man i början, således innan man vidtagit dessa höjningar, en inkomst av spriten i form av skatter och tullar uppgående till 16 miljoner kronor ungefär. Sedermera höjde man priset så oerhört, att det i avseende å flera artiklar gick upp till det tjugufemdubbla. Då kunde man väl ha trott, att folket alldeles upphörde att konsumera spirituosa. Man fick också mycket riktigt ned konsumtionen till mindre än en sjättedel av förkrigskonsumtionen, men inte desto mindre får staten in 64 miljoner kronor, nära på fyra gånger så mycket som förut.

Jag tror därför att finansministern både i egenskap av nykterhetsman och i egenskap av finansminister skulle kunna få anledning att glädja sig åt en sådan åtgärd, som jag tillåtit mig rekommendera. Vad jag föreslår ligger principiellt i samma linje som hans egna förslag — det är blott fråga om en skattesats — för vilka han själv icke ansett sig behöva avvakta den sittande nykterhetslagstiftningskommitténs utredning.

Herr Ström, Fredrik: Det var mycket intressant att höra finansministern ånyo fritaga regeringen. Om jag efter denna förklaring inte vill ifrågasätta annat än att regeringen icke har utövat någon som helst påtryckning på riksdagen eller dess utskott, så ligger felet inom riksdagen och då huvudsakligen, såvitt jag förstår, inom bevillningsutskottet, som självt har forcerat på detta sätt behandlingen av detta ärende och satt riksdagen i en sådan ohållbar situation, som den för närvarande befinner sig i. Jag uttalar då den förhoppningen, att i framtiden man inte inom riksdagen måtte gå tillväga på samma sätt.

Efter härmed slutad överläggning godkändes förordningsförslaget i nu föredragna del.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 36 och 40.

Godkändes.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumret 50.

Herr **Lindley**: Herr talman! Då herr Johan Nilsson i Kristianstad rådde mig att köpa svensk färsk potatis och icke utländsk, därför att den svenska är bättre och smakligare, frågar jag honom: var finns denna goda potatis att få under juni månad?

Herr talman! Jag yrkar på att förslaget om en tilläggstull av 7 kronor 50 öre måtte utgå.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i avseende på den nu ifrågakommande delen av utskottets förordningsförslag annat yrkande ej förekommit, än att förslaget skulle avslås i denna del.

Därefter gjordes propositioner, först på förslagets godkännande i berörda del samt vidare på avslag därå; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumret 55.

Godkändes.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 56 och 57.

Herr **Holmgren**: Jag ber att få yrka avslag på det föreliggande förslaget beträffande tulltaxenummer 56 (statistiskt nr 113) sparris och nr 57 (statistiskt nr 114—115) blomkål och tomater.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen yttrade, att beträffande den under behandling varande delen av förordningsförslaget endast yrkats, av herr *Holmgren*, att förslaget skulle avslås, i vad det avsåge de med statistiska numren 113—115 betecknade varuslagen (rubrikerna sparris, blomkål och tomater), men i övrigt godkännas.

Sedermera gjordes propositioner, först på godkännande av utskottets förslag i nu föredragna del samt vidare enligt herr *Holmgrens* yrkande; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 58 och 60.

Godkändes.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 63 och 67.

Herr **Holmgren**: Jag ber att få yrka avslag på tulltaxenummer ur 63 (statistiskt nr 125—126) bananer och citroner och tulltaxenummer ur 67 (statistiskt nr 130—131) äpplen, päron (färska).

Efter det överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes propositioner, först på godkännande av utskottets förslag i nu förevarande del samt vidare, enligt herr *Holmgrens* yrkande, därpå att kammaren skulle avslå förslaget, i vad det avsåge de med statistiska numren 125, 126, 130 och 131 betecknade varuslagen (rubrikerna bananer, citroner, äpplen och päron), men i övrigt godkänna det-

samma; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 73 och 74 (rubriken Kaffe).

Herr **Holmgren**: Jag ber att få yrka avslag på det föreliggande förslaget och bifall till en förhöjning av kaffetullen med 25 öre per kilo i enlighet med den av mig och herr Bergman väckta motionen.

Herr **Bärg**: Jag ber att få yrka avslag på det föreliggande förslaget i enlighet med den av mig och flera vid utlåtandet fogade reservationen. Jag yrkar således avslag på de här föreliggande höjningarna avseende tulltaxenumren 73 och 74.

Herr **Forsberg**: Herr talman! Mot det beslut, som utskottet kommit till, att föreslå en tilläggstull på 15 öre, har jag reserverat mig. Jag kan inte som de två sista talarna här yrka avslag. Min reservation gäller en fördubbling av den nuvarande tullsatsen. Jag motiverar det med att på grund av det svåra statsfinansiella läget borde staten enligt min mening inte draga sig för en sådan höjning, då man ju tidigare en gång höjde tullen till 50 öre, vilken tull, om jag inte missminner mig, till och med finansminister Thorsson på sin tid framlade. Jag tror också, om jag inte missminner mig — ehuru jag inte var i riksdagen då, tog jag likväl del av förhandlingarna — att hela det socialdemokratiska partiet var med om denna tull. Det synes mig, när vi förut haft en tull på 50 öre och vi nu kämpa under vådligt bekymmersamma förhållanden, att kaffetullen skulle kunna höjas till 60 öre. Denna uppfattning ha också mina tre medreservanter haft.

En sådan tullökning av 60 öre skulle ge 12 miljoner kronor, d. v. s. dubbla den summa, som finansministern har föreslagit och som godkänts av utskottet. Nu vet jag visserligen, att det inte tjänar någonting till att plädera för den av oss reservanter föreslagna tullsatsen, men jag misstänker dock, att herr finansministern borde inte ha något emot att få 6 miljoner kronor extra i sin budget, om så skulle vara.

Jag kan i förbigående nämna, att Finland har en tull, tror jag, svarande mot 1 krona på orostat och 1 krona 20 öre på rostat kaffe. Vi ligga således betydligt under, även om vi nu skulle få 60 öre.

Det är under sådana förhållanden, som jag, herr talman, ber att få yrka bifall till den av herr Wohlin med flera avgivna reservationen.

Herr **Nilsson, Johan**, i Kristianstad: Herr talman! Att det kan bli olika meningar om kaffet är inte någon överraskning, ty där äro uppfattningarna rätt olika om lämpligheten av att höja något alls eller höja mer eller mindre. Men med hänsyn till den väg, som här beträffs, då det gällt att tillgodose budgeten, nämligen att man har tagit litet på alla håll för att det inte skall bli för häftiga rubbningar på det ekonomiska området, tror jag, att den medelväg, som här har framlagts av Kungl. Maj:t, kan anses vara av den arten, att man kan stödja densamma. Ehuru jag för min del väl inte skulle haft några särskilda betänkligheter mot att taga ut någon större tullsats, än Kungl. Maj:ts förslag innebär, har jag dock ansett mig i nuvarande läge böra stödja Kungl. Maj:ts förslag, och jag vill hoppas, att det skall befinnas vara kanske den bästa avvägningen att gå in för detta. Jag vill därför hemställa, att kammaren ville biträda utskottets förslag härutinnan, till vilket jag ber att få yrka bifall.

Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Korta.)

Efter härmed slutad överläggning yttrade herr talmannen, att därunder yrkats 1:o) att utskottets förslag skulle godkännas i nu föredragna del; 2:o) att kammaren skulle godkänna herr Wohlins m. fl. vid betänkandet fogade reservation; 3:o), av herr *Holmgren*, att den av honom och herr Bergman väckta motionen, nr 90 i första kammaren, skulle bifallas, i vad den avsåge höjning av tullen å kaffe; samt 4:o) att utskottets förslag skulle avslås i nu ifrågavarande del.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner enligt berörda yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande av utskottets förslag vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Bärg* begärde votering, i anledning varav och sedan till kontraproposition därvid antagits avslag, uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som godkänner bevillningsutskottets förevarande förslag till tillägg till gällande tulltaxa, såvitt angår tulltaxenumren 73 och 74 (rubriken Kaffe), röstar

Ja;

Den, det ej vill. röstar

Nej;

Vinner Nej, avslås förslaget i denna del.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen efter förnyad uppläsning anslagits, verkställdes omröstning på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser; och befanns därvid, att flertalet röstade för ja-propositionen.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 94, 117 och 118.

Godkändes.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumret 125 (rubriken Lakrits).

Herr *Holmgren*: Jag ber att få yrka avslag på utskottets hemställan beträffande denna punkt.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i avseende på den under behandling varande delen av utskottets förslag endast yrkats att förslaget skulle avslås i denna del.

Därefter gjordes propositioner, först på godkännande av samt vidare på avslag å utskottets förslag i nu berörda del; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 126 och 127 (rubriken Kakao).

Herr *Ström, Fredrik*: Herr talman! Med hänsyn till den stora betydelse, som kakao har för hushållet i allmänhet, och även med hänsyn till risken av att ifrågavarande utskotts-förslag kan medföra arbetslöshet inom livsmedels-industrin samt då vidare livsmedelsarbetareförbundets förtroendeman nyligen till mig uttryckt allvarliga farhågor i detta hänseende, ber jag att få yrka avslag på utskottets förslag beträffande nummer 126, kakao: bönor, och nummer 127, kakao: pulver.

Efter det överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes propositioner, först på godkännande av utskottets förslag i nu ifrågavarande del samt vidare, i enlighet med herr *Fredrik Ströms* yrkande, på avslag därå; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

*Ang.
tillägg till
gällande
tulltaxa.
(Forts.)*

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumren 128, 129, 132 och 134.

Godkändes.

Förordningsförslaget såvitt angick tulltaxenumret 143.

Herr **Holmgren**: Jag ber att få yrka avslag på utskottets hemställan i denna punkt beträffande de statistiska numren 318 frukt-, 319 sparris- och 320 andra grönsakskonserver.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen yttrade, att i avseende på den nu förevarande delen av utskottets förslag endast yrkats, av herr *Holmgren*, att kammaren skulle avslå förslaget, i vad det avsåge de med statistiska numren 318—320 betecknade varuslagen (rubrikerna fruktkonserver, sparris- och andra grönsakskonserver), men i övrigt godkänna det samma.

Sedermera gjordes propositioner, först på godkännande av utskottets förslag i nu ifrågavarande del samt vidare enligt herr *Holmgrens* yrkande; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Övriga delar av förordningsförslaget.

Godkändes.

Utskottets hemställan.

Förklarades besvarad genom kammarens föregående beslut.

Punkten 2.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 3.

Lades till handlingarna.

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å silke.

Utskottets hemställan.

Bifölls.

Utskottets i betänkandet gjorda anmälän.

Lades till handlingarna.

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt å kaffe.

Vad utskottet i detta betänkande hemställt bifölls.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran andra lagutskottets utlåtanden nr 3—5.

Anmäldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å silke; samt

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt å kaffe.

Skrivelseförslagen godkändes under förutsättning, beträffande förslaget nr 16, att utskottets hemställan i betänkande nr 3, i avseende å förslaget nr 17, att utskottets hemställan i betänkande nr 4, samt, i fråga om förslaget nr 18, att utskottets hemställan i betänkande nr 5 bifölles även av andra kammaren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.13 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Måndagen den 1 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Justerades protokollen för den 26, 27, 28 och 29 nästlidne januari.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 278, av herr *Lindhagen*, om nydaning av själavården, såvitt på samhället ankommer;

nr 279, av herr *Lindhagen*, om ytterligare avskrivning av sambandet mellan försvarsväsendet och kyrkan;

nr 280, av herr *Lindhagen*, om reglering av undertryckta folks självbestämningens rätt genom internationell lag;

nr 281, av herr *Lindhagen*, om världsproblemets språkfråga;

nr 282, av herr *Nilsson, Petrus*, m. fl., om utredning angående ändrade former för beredningen av ärenden rörande bidrag av lotterimedel;

nr 283, av herrar *von Hcland* och *Pettersson*, om utredning rörande lantarbetarnas ekonomiska och sociala ställning m. m.; samt

nr 284, av herr *Henriksson* m. fl., om viss komplettering av föreskrifterna angående märkning av utländska köttvaror m. m.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 8.04 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
